

**ZAKON Br. 04/L-093
O BANKAMA, MIKROFINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA I NEBANKARSKIM
FINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA**

Skupština Republike Kosovo;

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

**ZAKON O BANKAMA, MIKROFINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA I NEBANKARSKIM
FINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA**

**POGLAVLJE 1
O BANKAMA I BANKARSTVU**

**DEO I
Opšte Odredbe**

**Član 1
Cilj**

Cilj ovog zakona je podsticanje i održavanje stabilnog finansijskog sistema preko promovisanja dobrog i razboritog upravljanja bankama, mikrofinansijskim institucijama i drugim nebankarskim finansijskim institucijama i obezbeđivanja odgovarajućeg nivoa zaštite za čuvanje interesa depozitora.

**Član 2
Delokrug rada**

Ovaj zakon će se primenjivati na bilo koje subjekte koji vrše bankarsku i finansijsku delatnost, na njihove akcionare, odbore direktora i više menadžere, zaposlene, agente i pridružne jedinice kao i na operacije mikrofinansijskih institucija i drugih nebankarskih finansijskih institucija

**Član 3
Definicije**

Kad god budu upotrebljeni u ovom zakonu, sledeći izrazi će imati dole navedena značenja:

Pridružna jedinica - filijala banke, pravna osoba od koje je ta banka filijala ili pravnu entitet koji je pod zajedničkom upravom sa tom bankom;

Banka - akcionarsko društvo angažovano u bankarskoj delatnosti, uključujući zavisni subjekt ili ogranak strane banke;

Bankom povezana osoba - bilo koju osoba koja održava sa bankom barem jedan od sledećih odnosa:

(1) bilo koji viši menadžer ili direktor banke i bilo koji glavni akcionar banke;

(2) bilo koja osoba koja je povezana sa višim menadžerom ili direktorom ili glavnim akcionarem banke bilo brakom ili u srodstvu do trećeg kolena;

(3) bilo koja pravna osoba u kojoj je viši menadžer ili director ili glavni akcionar banke takodje glavni akcionar;

(4) bilo koja osoba koja ima značajan interes u pravnoj osobi u kojoj banka ima značajan interes;

(5) bilo koja pridružnica banke; i

(6) bilo koja osoba uključena u odnos sa bankom koji je sličan ovima koji su gore navedeni u stavkama 1-5, koje CBK određuje uredbom ili nalogom da bude osoba povezana sa bankom;

Bankarska grupa - označava banku i njene pridružnice i bilo koji drugi entitet za koji CBK odredi uredbom ili nalogom da se treba uzeti u obzir za potrebe konsolidovane supervizije;

Filijala - mesto poslovanja koje formira pravno zavisnu jedinicu banke koja nije posebno inkorporisana, preko koje se banci može dozvoliti da bude uključena u posao bankarstva;

Bankarski poslovi - poslove prihvatanja depozita od javnosti i korišćenja tih fondova bilo u celini ili delimično radi odobravanja kredita ili investiranja na sopstveni rizik banke;

Raspodela kapitala - raspodela gotovog novca ili ostale imovine od strane banke njenim vlasnicima na račun tog vlasništva, ali bez uključanja bilo kakve dividende koja se sastoji samo od akcija date institucije ili prava da se otkupe takve akcije;

Kontrola - odnos gde jedna ili grupa osoba, direktno ili indirektno: (i) poseduje većinu akcija pravne osobe; (ii) ima moć da imenuje ili udalji većinu u Odboru direktora pravne osobe; ili(iii) ima mogućnost da izvrši značajan uticaj na upravu ili politike pravne osobe;

CBK - Centralna Banka Republike Kosova;

Depozit - suma novca isplaćena od osobe ili pravnog entiteta banci, koji je prihvaćen od banke pod uslovom da ona treba biti u potpunosti vraćena, sa ili bez interesa ili primom bilo po zahtevu ili na ugovoreno vreme sa tom osobom ili pravnom entitetu;

Direktor - svako lice imenovano od akcionara za služenje kao član borda direktora banaka;

Interes kapitala - označava bilo koje pravo na vlasništvo u vezi sa pravnom osobom;

Eksponiranje - svaka aktiva ili van-bilansna linija stanja, uključujući bez ograničenja nekog kredita ili direktne i indirektno obaveze za plaćanje novca za razmenu prava za vraćanje isplaćenog novca i preostalog i za isplatu interesa ili ostalih troškova koji se odnose na ovaj iznos, svako odlaganje dana isplaćivanja duga, svaka garancija ili izdati kreditni – papir, vrednosne papire dugova ili slične forme kreditovanja ili obaveze za data kreditovanja od banke za klienta, kao i akcije, učešće u kapitalu i ostale vrste investicija pravnog lica banke;

Finansijske institucije - sve banke, nebankarske finansijske institucije i mikrofinansijske institucije kako je određeno sa ovim zakonom.

Nebankarske finansijske institucije (NBFi) - pravno lice koje nije banka , a ni mikrofinansijska institucija, koja je licencirana od CBK-a prema ovom zakonu, za angažovanje na jednoj ili više sledećih delatnosti: davanje kredita, stupanje u dugove i ugovor o zakupu finansijsko- lizingu, potpisom, trgovinom, posredništvu ili raspodeli vrednosnih papira, delovanje kao investirajuće društvo ili savtenik za investicije ili pružanje ostalih finansijskih usluga, kao što su: valutska razmena, kredit kartice, faktoring, garancije, ili ostale finansijske usluge, obučavajuće – edukativne, savetodavne ili operacionalne, kao i ostale delatnosti utvrđene od CBK-a ;

Finansijska aktivnost - aktivnost koja je navedena u članu 43 ovog zakona;

Strana banka - osoba koja je organizovana, ima svojeg šefa kancelarije i ima licencu da se uključi u posao bankarstva u drugoj zakonskoj oblasti od Kosova;

Supervizor u matičnoj zemlji - strani supervizioni autoritet koji je odgovoran za pravilnu superviziju strane banke;

Islamska Banka - vrsta banke, uključujući i Islamsko bankarstvo koje se uključuje u posao bankarstva na osnovu Šerijatskih principa i predmet je odredbi ovog zakona i propisa koji su objavljeni od strane CBK-a; "Islamsko bankarstvo" se odnosi na department ili ogranak ne-Islamske banke koja obezbedjuje finansijske usluge na osnovu Šerijatskih principa;

Visoka izloženost - označava bilo koju izloženost ka jednoj osobi ili grupi povezanih osoba koja prelazi proporciju kapitala I vrste određenog od CBK-a na osnovu člana 45 ovog zakona;

Pravna osoba - je opšti pojam koji označava bilo koju organizaciju, uključujući i poslovnu organizaciju koja ima, kao pravnu stvar, pravni identitet koji je odvojen i poseban od njenih članova, vlasnika ili akcionara.

Licenca - ovlašćenje izdato od strane CBK-a kojim se daje pravodauključiu aktivnosti određene tim ovlašćenjem;

Mikrofinansijska institucija - pravni entitet koji obezbedjuje u svom primarnom poslu kredite i ograničeni broj finansijskih usluga za mikro i male pravne entitete, niskoprofitna domaćinstva i niskoprofitne osobe;

Naredba - pismena direktiva izdatu od strane CBK kojom se sprovodi ovaj zakon ili uredba usvojena od strane CBK-a;

Uplaćeni kapital - fondovi koji su primljeni od strane banke od akcionara u zamenu za njihov interes u kapitalu.

Osoba - podrazumeva, i tiče se samo, fizičke osobe;

Glavni akcionar - osoba koja poseduje, direktno ili indirektno, sam ili u dogovoru sa drugom osobom, deset ili više procenata bilo koje klase glasačkih akcija banke ili kompanije ili deset posto kapitalnog interesa u banci ili kompaniji;

Uredba - podzakonski akt usvojen od strane CBK-a u sprovođenju ovog zakona;

Kapital regulative - označava ukupan kapital banke kao što je predviđeno od strane CBK-a 1.u smislu člana 16 ovog zakona;

Povezano lice - podrazumeva suprugu jednog lica, decu, punoletnu ili maloletnu, bez obzira da li žive ili ne sa tom osobom, majku, oca, očuha, maćehu, braću, braću od oca ili majke, sestre, sestre od oca ili majke, tetke, ujake, stričeve, prve rođake, po krvnoj liniji ili braku, ili neko drugo lice sa kojim postoji posebna porodična veza, ili ostala lica kao što utvrđuje CBK-a posebnim pravilnikom;

Predstavništvo - mesto poslovanja koje formira pravno zavisnu ruku banke, a koje nije posebno inkorporisano, gde su aktivnosti ograničene na pružanje informacija i aktivnosti za vezu i proučavanje tržišta i investicionih prilika, i gde banci nije dozvoljeno da se uključi u bankarski posao;

Viši menadžer - označava, glavnog izvršnog službenika, glavnog finansijskog službenika, glavnog službenika operacija, i glavnog službenika za rizik banke i bilo koju osobu, izuzev direktora, koja (i) izveštava direktno odboru ili učestvuje ili ima ovlašćenje da učestvuje u glavnim funkcijama prilikom usvajanja politika banke, bez obzira da li ta osoba ima ili ne zvaničan naziv ili prima kompenzaciju za te radnje, i (ii) je određena kao

seniorni menadžer od strane CBK-a. U slučaju strane banke koja je licencirana da operira jednom ili više filijala na Kosovu, menadžer glavne filijale na Kosovu i bilo koji drugi menadžer ili zamenik menadžera filijale na Kosovu će se smatrati da je član višeg menadžmenta;

Značajan interes - označava direktno ili indirektno posedovanje interesa u pravnom entitetu, sam ili u dogovoru sa drugom osobom, koji predstavlja pet ili više procenata nenaplaćenih glasačkih akcija, ili, po mišljenju CBK-a, na osnovu činjenica i okolnosti tog posedovanja omogućava nosiocu da ima kontrolni uticaj nad pravnim entitetom u kojoj se te akcije održavaju;

Podružnica - označava bilo koju pravnu osobu u kojoj druga osoba ili grupa osoba koje posluju složno i direktno ili indirektno drže (i) ekvivalent od pedeset ili više procenata bilo koje klase glasačkih akcija ili (ii) značajni interes koji omogućuju toj osobi ili grupi osoba da imaju kontrolni uticaj na pravnu osobu u kojoj se te akcije održavaju;

Kapital I klase - će imati značenje određeno od strane CBK-a u smislu člana 15.1.ovog zakona;

Glasačke akcije - označavaju obične akcije u kapitalu osobe ili bilo koje druge akcije bilo koje oznake ili opisa koje daju pravo glasa za bilo koju odluku na opštem ili posebnom sastanku izdavača.

Član 4 **Odgovornost CBK-a za licenciranje**

1. CBK će imati isključivu odgovornost za izdavanje licenci za sve banke i registraciju svih mikrofinansijskih institucija i NBFi-a i za izdavanje dozvola stranim bankama u vezi sa osnivanjem predstavništava.
2. Centralni registar će se održavati od strane CBK-a radi inspekcije od javnosti koji će beležiti za svaku finansijsku instituciju ime, adrese glavne kancelarije i filijala, i važeće kopije njihove osnivačke dokumentacije ili ekvivalentnih dokumenata o osnivanju i podzakonske akte. Lista finansijskih institucija, od kojih su licence povučene, će takodje biti u registru, ali njihova statutarna dokumentacija i podzakonski akti će biti uklonjeni.

Član 5 **Zabrane i izuzeci**

1. Nijedna osoba ne sme da se bavi bankarskim poslovima ili da preduzima bilo kakvu finansijsku aktivnost bez efektivne licence koja je izdata od strane CBK - a na osnovu II-g dela ovog zakona.
2. Nijedna osoba ne sme da koristi reč "banka" ili složenice od reči "banka" u pogledu posla, proizvoda, usluga ili u promocijskim postupcima bez dozvole izdate od strane CBK-a da se može uključiti u posao bankarstva, osim ako je takva upotreba ustanovljena ili priznata ovim Zakonom, međunarodnim sporazumom ili ako je kontekst u kome je upotrebljena reč "banka" ne odnosi na bilo koju finansijsku aktivnost kao što je navedeno u članu 43 ovog zakona. Nijedno predstavništvo neće koristiti reč "banka" u svojem imenu, izuzev u slučaju kada reč "banka" formira integralni deo imena strane banke kojoj ono pripada, ukoliko je tako, u takvim slučajevima, reč "predstavništvo" će se dodati.
3. Nijedna banka neće koristiti reči u svom naslovu koje obmanjuju u pogledu njihovog finansijskog stanja, pravnog statusa ili veze sa vladom ili međunarodnim institucijama.
4. Nijednoj stranoj banci neće biti dozvoljeno da se uključi u posao bankarstva na Kosovu ukoliko banka nije dobila licencu izdatu od strane CBK-a da preduzima te aktivnosti preko predstavništva na Kosovu ili ukoliko je osnovala filijalau banke na Kosovu za koju je licenca od strane CBK-a izdata.
5. Nijedna osoba ne sme da daje pogrešne izjave o materijalnim činjenicama, niti da se lažno i obmanjujuće predstavlja ili da radi bilo šta da bi stvorio lažni i obmanjujući privid ili da učestvuje u bilo kakvom manipulativnom planiranju ili aktivnostima u vezi sa primanjem depozita.

Član 6
Strane banke licencirane da upravljaju filijalom na Kosovu

U slučaju strane banke koja je licencirana da radi na Kosovu preko jedne ili više filijala, odredbe ovog zakona se primenjuju na strane banke direktno, izuzev kada se odredbe ovog zakona izričito predviđaju za primenu isključivo za filijalu ili filijale stranih banaka koje rade na Kosovu, individualno ili kolektivno, ili kada CBK odredi da kontekst zahteva tako.

DEO II
Licenciranje banaka

Član 7
Zahtev za licencu

1. Zahtev za licencu da se osnuje i počne sa radom banka ili filijala strane banke biće u onom obliku kako to odredi CBK i uz njih će morati da se prilože sledeće informacije:

1.1. Sastavna dokumentacija predložene banke ili strane banke, uključujući i overen primerak ili originalnu dokumentaciju, prema kojem je osnovan , kao i predloženu adresu centralnog direktorijata;

1.2. Ime, nacionalnost, mesto boravka, kvalifikacije i iskustvo direktora ili višeg menadzera predložene banke ili strane banke, uključujući poslovnu i profesionalnu istoriju u proteklih deset godina;

1.3. Iznos autorizovanog i upisanog kapitala predložene banke ili strane banke, uključujući i sume koje su uplaćene, *i legalni izvor kapitala*;

1.4. Izloženi poslovni plan, organizacionu strukturu predložene banke ili strane banke, vrste predviđenih bankarskih aktivnosti, projektovane finansijske izvode za tri godine i, ukoliko je moguće, revizovane finansijske izvode i godišnje izveštaje za protekle dve (2) godine;

1.5. Listu akcionara koji poseduju ili će posedovati pet (5%) ili više procenata akcija predložene banke ili strane banke, kao i krajnje stvarne vlasnike tih akcija, navodeći njihova imena, adrese i odgovarajući udeo;

1.6. Ime, nacionalnost, mesto boravka, poslovnu i profesionalnu istoriju za preteklih deset godina, i revizovane finansijske izvode za protekle tri (3) godine (ukoliko postoje), za svakog glavnog akcionara predložene banke ili strane banke;

1.7. Za svakog direktora ili višeg menadzera ili glavnog akcionara predložene banke ili strane banke, pismene izjave koje navode bilo kakve osude za krivična dela od strane krivičnog suda, navodi o ličnom bankrotstvu, diskvalifikacije od izvršavanja profesije, ili bivšu ili sadašnju uključenost u menadzerskim funkcijama korporatnog tela ili druge radnje koje su u vezi sa procedurama nesolventnosti, ukoliko ih ima;

1.8. U bilo kojem slučaju kada je aplikant strana banka koja predlaže da osnuje filijalu banke ili predstavništvo na Kosovu, izjavu od supervizora u matičnoj zemlji da se on ne protivi predloženom osnivanju operacija na Kosovu, i koji izvršava globalno konsolidovanu superviziju nad stranom bankom;

1.9. Takve dodatne informacije koje CBK smatra potrebnim.

Član 8

Preliminarno odobrenje

1. U roku od tri (3) meseca od datuma prijema kompletne prijave za licencu, CBK će je preliminarno odobriti ili odbiti, i obavestiti aplikanta o svojoj odluci u pismenoj formi; u obaveštenju o odbijanju licence biće navedeni i osnovi za odbijanje licencea.
2. CBK će odbiti davanje licence ukoliko bi, po svojoj razumnoj proceni, izdavanje takve licence verovatno:
  - 2.1. Ugrozilo finansijsko stanje predložene banke ili bankarskog sistema u celini;
  - 2.2. Stavilo u opasnost interese depozitora predložene banke; ili
  - 2.3. Značajno smanjilo konkurenciju.
3. CBK će preliminarno odobriti licencu samo ukoliko je zadovoljna da je:
  - 3.1. Poslovni plan baziran na dobroj analizi i realnim pretpostavkama;
  - 3.2. Organizaciona struktura predložene banke i njenih podružnica će dozvoliti CBK-u da efikasno izvršava superviziju na konsolidovanim osnovama;
  - 3.3. Predložena banka ili strana banka je saglasna sa svim odredbama ovog Zakona;
  - 3.4. Kvalifikacije, iskustvo i integritet njenih direktora ili viših menadzera su odgovarajuće za poslovni plan i bankarske aktivnosti predložene banke;
  - 3.5. Glavni akcionari društva predložene banke ili strane banke su sposobni i povoljni, kako određuje CBK-a prema članu 35 ovog Zakona, i
  - 3.6. Vlasnička struktura banke neće ometati efektivnu superviziju
4. Kao dodatak uslovima navedenim u paragrafu 3 iznad, preliminarno odobrenje koje se tiče filijale ili podružnice strane banke će biti izdato samo ukoliko:
  - 4.1. Strana banka je autorizovana da se bavi poslovima primanja depozita ili fondova koji su kao depoziti u pravnoj oblasti u kojoj se nalazi njena glavna kancelarija;
  - 4.2. Kompetentni autoriteti koji vrše superviziju strane banke u njenoj glavnoj kancelariji su dali svoje pismeno odobrenje za dobijanje takve licence; i
  - 4.3. CBK utvrdi da je strana banka adekvatno nadgledana po globalno konsolidovanoj osnovi od strane supervizora iz matične zemlje. Supervizor iz matične zemlje mora pismeno obavestiti da je svestan izdavanja nove licence i da se slaže da obezbedjuje informacije CBK-u na osnovu zahteva.
5. U slučaju preliminarnog odobrenja prijave za licencu, CBK će nabrojati sve uslove koji su potrebni za banku da bi dobila licencu i da počne sa radom. Ti uslovi se mogu odnositi na:
  - 5.1. Uplatu sredstava minimalnog početnog kapitala u banku od strane akcionara;
  - 5.2. Zapošljavanje i obuka osoblja banke;
  - 5.3. Iznajmljivanje ili kupovina operativne opreme i ustanovljenje operativnih sistema, uključujući unutrašnju kontrolu i reviziju;

- 5.4. Iznajmljivanje, kupovina ili zaposjedanje zgrade banke;
  - 5.5. Angažovanje spoljnog revizora u skladu sa članom 54;
  - 5.6. Bilo koji drugi uslov koji CBK smatra potrebnim.
6. Ukoliko se banka ne saglasi u roku od godinu dana sa uslovima pod kojima treba da dobije licencu za početak rada, preliminarno odobrenje prijave će biti opozvano.

Član 9 Izdavanje licence

1. Ako KCB utvrđuje da su ispunjeni uslovi iz ovog poglavlja, izdaće licencu i banka će postati članica Fonda za osiguranje depozita na Kosovu.
2. Licenca će biti data pismeno na neodređeno vreme i ne može se prenositi. Licenca ili dozvola će odrediti uslove pod kojima je ona izdata, uključujući i aktivnosti u koje je banci dozvoljeno da stupi, akoje su predmet restrikcija o bankarskim aktivnostima predstavljenim u članu 44 ovog zakona.. Posle početne dozvole, banke koje su propisno ovlašćene mogu se prijaviti u CBK za obavljanje dodatnih aktivnosti u skladu sa članom 44 ovog zakona.

Član 10 Dozvole za predstavničke kancelarije

1. Nijedna strane banka ne može osnovati ili raditi sa predstavničkom kancelarijom na Kosovu bez dozvole CBK-a.
2. CBK može dati dozvolu za predstavničku kancelariju na Kosovu, ukoliko je CBK zadovoljna da će strana banka ograničiti aktivnosti predstavničke kancelarije na pružanje informacija i aktivnosti za vezu i proučavanje tržišta i investicionih prilika, kao i da strana banka neće učestvovati u bankarskim poslovima na Kosovu preko svoje predstavničke kancelarije.
3. Prijave stranih banaka za dozvolu da osnuju i rade sa predstavničkom kancelarijom će biti u formi koju CBK nalaže i biće joj pridružene one informacije koje CBK zatraži.

Član 11 Dodatni ogranci i kancelarije

1. Banka predhodno treba dobiti pismenu saglasnost od strane CBK-a pre zatvaranja ili relokacije ogranaka ili kancelarije na Kosovu ili osnivanja ili zatraženja dodatnih ogranaka ili kancelarija na Kosovu.
2. Banka koja nije strana banka treba predhodno dobiti pismeno odobrenje CBK-a pre nego što osnuje ili zatraži ogranak u drugom oblasti poslovanja.
3. CBK pravilnikom će odrediti i opisati procedure za dobijanje predhodnog odobrenja i formu i sadržaj aplikacije.

Član 12 Zahtev za ustanovljenje filijale

1. CBK može zatražiti od strane banke koja je licencirana da radi sa jednim ili više ogranaka na Kosovu da promeni ogranak u filijalu strane banke ukoliko:

- 1.1. postoji materijalna promena u vlasništvu ili menadžmentu strane banke a koje nije prihvatljivo za CBK,
- 1.2. postoji materijalno opadanje u finansijskom stanju strane banke ili je strana banka subjekat sankcija od svojeg supervizora iz matične zemlje zbog materijalnog kršenja zakona ili odredaba ili nesigurnih ili neprihvatljivih praktika, ili
- 1.3. CBK smatra da operacije filijale mogu staviti u opasnost finansijsku stabilnost bankarskog sektora ili mogu biti na štetne za interese depozitora, ili
- 1.4. CBK smatra da je supervizija supervizora iz matične zemlje neadekvatna.

Član 13 Dobrovoljno okončanje aktivnosti

Nijedna banka ne može prekinuti njene aktivnosti na Kosovu pre nego što KCB-u podnosi plan o izvršenju obaveza na Kosovu i pre prethodnog dobijanja odobrenja od KCB-a za taj plan. Odredbe člana 78 ovog zakona primenjuju se za likvidaciju/dobrovoljno okončanje.

Član 14 Oduzimanje licence

1. Licenca banke može biti oduzeta nakon odluke CBK-a na osnovu jednog ili više od sledećih razloga:
  - 1.1. CBK je odobrila plan za banku da prekine svoje operacije na Kosovu, i banka se složila sa takvim planom;
  - 1.2. Banka je prekršila bilo koju odredbu ovog zakona, bilo koju naredbu ili propis CBK-a, ili bilo koji uslov ili restrikciju koja je bila priložena zajedno sa ovlašćenjem izdatim od CBK-a;
  - 1.3. Banka je bila uključena u nesigurne ili neprihvatljive praktike po oceni CBK-a;
  - 1.4. Licenca je dobijena na bazi lažnih podataka dostavljenih od strane, ili koji se tiču podnosioca zahteva;
  - 1.5. Banka nije počela sa radom u roku od devedeset dana po prijemu licence, ili u onom periodu koji CBK može da odredi, ili je prestala više od četiri meseca da se bavi poslovima prijema depozita;
  - 1.6. Drugoj banci koja je imala značajne interese u datoj banci je oduzeta licenca;
  - 1.7. Desila se integracija, ujedinjenje ili prodaja praktično celokupnih sredstava banke;
  - 1.8. Aktivnosti banke se suštinski razlikuju od onih koje su navedene u prijavi za licencu a, po mišljenju CBK-a, takvo odsupanje nije opravdano ali nije i odobreno od CBK za te promene.
  - 1.9. Ukoliko je licencirana strana banka, strana banka je izgubila ovlašćenja da se bavi bankarskim poslovima u zemlji u kojoj je sedište njene direkcije.
  - 1.10. Desila se promena u glavnim akcionarima bez odobrenja CBK-a kao što je zatraženo u članu 37 ovog zakona.
2. Licenca banke će biti oduzeta putem odluke CBK-a ukoliko CBK utvrdi da banka nije solventna ili da se može razložno očekivati da postane nesolventna.

3. Za svrhu ovog člana, "nesolventan" znači da banka ne isplaćuje svoje obaveze kako one pristižu ili vrednost obaveza nadmašuje vrednost njenih sredstava. Vrednost sredstava banke, obaveze i regulativni kapital će biti određeni u skladu sa standardima procenjivanja i procedurama navedenim od strane CBK-a. Prilikom određivanja vrednosti bankarskih sredstava i obaveza za naredne dane, razumno predviđeni budući prihodi i troškovi banke do tog dana se trebaju uzeti u obzir.

4. Odluka CBK-a da oduzme ili ne oduzme licencu će biti saopštena u pismenoj formi svakoj banci i u njoj će biti navedeni razlozi za datu odluku, a stupiće na snagu na dan takvog saopštenja.

5. Odluka da se odzume licenca će biti objavljena u jednom ili više novinskih izdanja opšte cirkulacije gde god se kancelarije date banke nalaze.

DEO III ZAHTEVI U POGLEDU KAPITALA I LIKVIDNOSTI

Član 15 Minimalni uplaćeni kapital za domaće banke

1. Svaka banka će u tokom celog vremena održavati uplaćeni kapital koji nije manji od sedam miliona (7.000.000) Evra, ili bilo koje viša suma kao što je određeno pravilnikom ili naredbom CBK-a.

2 Uplaćeni kapital se neće tretirati kao takav ukoliko fondovi potiču od:

2.1. krediti od banaka u kojima se vrši uplata kapitala;

2.2. kreditna sredstva kada banka primaoc kapitala je garant; ili

2.3. krediti iz ostalih banaka na Kosovo, osim ako su kolotaralizirane 100% sa usvojenim vrednosnim papirima koje se drže od treće stranke kao staratelj.

3. Akcije izdate u razmenu za usluge neće biti tretirane kao uplaćeni kapital.

4. Postojeće banke moraju zadovoljiti zatheve o minimalno uplaćenom kapitalu u roku od šest (6) meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 16 Minimum regulatornog kapitala za domaće banke

1. Svaka banka će tokom celog vremena održavati regulatorni kapital određen na osnovu rizika kao što je navedeno pravilnikom ili naredbom CBK-a.

2. CBK može odrediti preko pravilnika ili naredbe dodatne zahteve u vezi regulativnog kapitala, uključujući i osnivanje uticajnog odnosa.

3. CBK će opisati preko pravilnika ili naredbe način na koji će se zahtevi o regulativnom kapitalu ovog člana koristiti na bazi nivoa grupa za bankarsku grupu.

Član 17 Zahtevi za filijale stranih banaka

1. Svaka strana banka koja operira filijalom na Kosovu treba da održi zahteve kosovskih građana više nego obaveze prema kosovskim građanima u iznosu navedenom u uredbu ili naredbu KCB-a.

2. Svaka strana banka koja ima filijalu na Kosovu, ukoliko je tako određeno od strane CBK-a, će održavati depozit kapitalne ekvivalentnosti u CBK-u, u sumi koja je određena pravilnikom ili naredbom

CBK-a. Depozit mora ostati pod nadzorom CBK-a dok strana banka ima filijalu na Kosovu izuzev ukoliko CBK ne odobri drugi sporazum.

3. Zahtev o minimumu regulatornog kapitala za banke odredjen u članu 15 se neće primenjivati na strane banke koje su licencirane da imaju jednu ili više filijala na Kosovu.

Član 18 **Dividende i druga distribucija kapitala**

1. Nijedna banka neće isplatiti dividendu ili izvršiti bilo koju drugu distribuciju kapitala bez odobrenja od strane CBK-a. Odobrenje se neće izdati ukoliko će, po mišljenju CBK-a, nakon te distribucije, banka imati manje od minimuma uplaćenog ili regulativnog kapitala koji je zatražen u skladu sa ovim zakonom ili u skladu sa pravilnikom ili naredbom CBK-a.

2. Paragraf 1 se neće primenjivati na strane banke koje su licencirane da imaju jednu ili više filijala na Kosovu osim ukoliko od banke CBK nije zatražila da održava depozit kapitalne ekvivalentnosti na osnovu člana 17.2 ovog zakona i isplata dividende ili distribucija kapitala bi onemogućila banku da bude u skladu sa zahtevima o depozitu kapitalne ekvivalentnosti .

Član 19 **Zahtevi o likvidnosti**

1. CBK treba prepisati zahteve o likvidnosti za banke i bankarske grupe preko pravilnika ili naredbe.
2. Takvi zahtevi o likvidnosti mogu uključiti da se minimalna ukupna suma likvidnih sredstava ili specifičnih kategorija tih sredstava budu držani od strane banke.
3. Svaka banka i svaka bankarska grupa trebaju da izradi pismene pravilnike i procedure o menadzmentu rizika likvidnosti. Kopija ovih pravilnika i procedura će biti pregledana od strane direktora godišnje i mora biti podnesena u CBK. Ažurirane verzije pravilnika i procedura moraju takodje biti obezbedjene za CBK.

Član 20 **Politike i procedure o menadzmentu specifičnog rizika**

1. Kao deo svojih sveukupnih politika i procedura za menadzment rizika, svaka banka će izraditi i održavati pismene politike i procedure u vezi sa

1.1. Maksimumom ukupne sume nekretnina i fiksnih sredstava, ili specifičnih kategorija slične vrste koji se trebaju držati od strane banke; i

1.2. Zabrane, restrikcije ili uslove koji se tiču;

1.2.1. vrste ili forme uradjenih izloženosti, i predvidjenih obaveza (mogućih ili drugačije);

1.2.2. saglasnost sa prispećem i normom interesa u vezi sa sredstvima i obavezama (mogućih ili drugačije);

1.2.3. neogradjenih pozicija u stranim valutama, plemenitim metalima ili vrednom kamenju, instrumenata razmene i norme interesa; akcije i druge prenosive obveznice; i

1.2.4. terminskih ugovora, zamene sporazuma, budućih, opcija, i drugih derivata koji su povezani sa valutama, akcijama, obveznicama, plemenitim metalima ili normama interesa.

1.3 Management svih vrsta operativnih rizika uključujući ali ne i ograničavajući se na obezbeđenje postrojenja, tehnologiju i osoblje.

DEO IV UPRAVLJANJE I VLASNIŠTVO BANAKA

Član 21 Organizacija Banaka

1. Sve banke će u početku biti organizovane kao akcionarska društva i biće registrovane prvo u ministarstvu trgovine i industrije ili naslednom ministarstvu i sve akcije će biti registrovane na ime njihovih korisničkih vlasnika, akcionara. Deo u akcionarskom društvu je vlasništvo akcionara. Međutim, da bi radila kao banka dokaz o registraciji će biti prvo predstavljen CBK-u i nakon toga će akcionarskom kompanijom upravljati isključivo CBK u skladu sa ovim Zakonom

Član 22 Osnivački akt i Statut

1. Svaka banka koja radi na kosovu mora imati povelju i statut, od kojih je jedna kopija odobrena od strane CBK-a. Nijedna banka, izuzev strane banke koja je licencirana da ima jednu ili više filijala na Kosovu, nemože promeniti svoju povelju ili njene podzakonske akte bez predhodnog pismenog odobrenja od strane CBK-a.

2. Strana banka sa licenciranim predstavništvom ili filijalom na Kosovu će osigurati obaveštenje za CBK-a o bilo kakvoj promeni njene povelje ili ekvivalentne dokumentacije o osnivanju ili statut u roku od trideset (30) dana od dana stupanja na snagu te promene.

3. Svaka banka će imati u svom dosijeu sa CBK-om propisno overenu kopiju svoje povelje ili ekvivalentne dokumentacije o osnivanju ili statuta, i listu službenika banke koji su trenutno ovlašćeni da obavezuju banku, zajedno sa njihovim zabeleženim potpisima i opisima o ograničenjima njihove delatnosti.

Član 23. Organi banke

1. Organi banke su:

- 1.1. Sastanak svih akcionara;
- 1.2. Odbor direktora; i
- 1.3. Viši menadzment.

Član 24 Glavni Sastanak svih akcionara

1. Glavni sastanak svih akcionara banke će biti sastavljen od akcionara.

- 1.1. Glavni sastanak svih akcionara će uglavnom biti održavan u mestu gde je glavno sedište banke
- 1.2. Glavni sastanak svih akcionara će predsedavati predsedavajući, koji će biti izabran na početku sednice glavnog sastanaka akcionara.
- 1.3. Nakon predloga predsedavajućeg, glavni sastanak akcionara će imenovati osobu zaduženu za zapisnik i imenovaće članove glasačkog komiteta glavnog sastanaka akcionara.

1.4. Predsedavajući i članovi odbora direktora kao i najmanje jedan član višeg menadzmenta će biti prisutni tokom sednice glavnog sastanka akcionara.

1.5. Članovi odbora direktora u banci koji se sastoji od pet ili manje akcionara nisu obavezni da budu prisutni na sednici glavnog sastanka akcionara; i

1.6. U banci sa samo jednim akcionarem ovlašćenja glavnog sastanka će se izvršavati od strane akcionara.

2. Glavni sastanak akcionara se treba održati bar jednom godišnje:

2.1. Odbor direktora, osim u slučajevima kada nije drugačije navedeno u ovom zakonu, će sazvati Glavni sastanak svih akcionara.

2.2. Bilo koji akcionar koji je postavljen na listu akcionara u registru trideset (30) dana pre datuma sednice Glavnog sastanka akcionara će imati pravo glasa na Glavnom sastanku akcionara.

2.3. Banka će pokriti troškove sednice Glavnog sastanaka akcionara.

3. Sazivanje Glavnog sastanka akcionara:

3.1. Obaveštenje o stvarima o kojima će se raspravljati, mestu, datumu i vremenu sednice Glavnog sastanka akcionara će biti objavljeno u najmanje jednoj od dnevnih novina koje se objavljuju na Kosovu, ne kasnije od 10 dana pre data određenog za sednicu Glavnog sastanka akcionara.

3.2. Ukoliko je sednica Glavnog sastanka akcionara sazvana na mestu koje je locirano van glavnog sedišta banke, obaveštenje navedeno u paragrafu 1 ovog člana će u istom vremenskom roku poslato svakom akcionaru preko registrovane pošte, telefaksom ili putem eketronske pošte.

4. Sazivanje Hitnog glavnog sastanka svih akcionara.

4.1. Većina članova odbora direktora može izglasati da se održi Hitan glavni sastanak akcionara u roku koji je kraći od 10 dana kao što je zatraženo u paragrafu 3, člana 24 ovog zakona. Međutim, svaki akcionar mora biti obavešten o vanrednom glavnom sastanku akcionara, uključujući njegovu svrhu i predloženi dnevni red na način koji je opisan u paragrafu 3 ovog člana. Vanredni glavni sastanak akcionara može biti održan samo ako akcionari koji poseduju ukupno u totalu sedamdeset i pet (75%) akcija sa pravom glasa i koji su dostupni da glasaju. Dalje, bilo kakva preduzeta radnja na vanrednom glavnom sastanku svih akcionara mora biti odobrena od dve trećine broja predstavljenih akcija.

5. Donošenje odluka na glavnom sastanku akcionara;

5.1. Akcionar ili grupa akcionara sa najmanje pet procenata (5%) ukupnog broja akcija sa pravom glasa, će imati pravo da pismeno predlože izmene dnevnog reda i predloge odluka na Glavnom sastanku akcionara ne kasnije od osam (8) dana od dana objave obaveštenja navedenog u članu 24, paragraf 3 ovog zakona.

6. Zahtev za sazivanje Glavnog sastanka akcionara može biti podnet od:

6.1. akcionar ili grupe akcionara sa više od deset procenata (10%) ukupnog broja akcija sa pravom glasa;

6.1.2. dva člana odbora direktora ili

6.1.3. odbora revizionog komiteta

6.2. zahtev za sazivanje vanrednog Glavnog sastanka akcionara sa predlogom o dnevnom redu, treba biti podnet odboru direktora u pismenoj formi.

6.3. ukoliko odbor direktora u roku od trideset (30) dana od dana kada je zahtev podnešen. Ne uspe da objavi obaveštenje o sazivanju sednice Glavnog sastanka akcionara na način koji je naveden u članu 24 paragraf 3 ovog zakona, osoba koja je podnela zahtev će imati ovlašćenje da direktno sazove sednicu Glavnog sastanka akcionara na isti način i pismeno će obavestiti CBK u vezi toga.

6.4. osobe navedene u paragrafu 1 ovog člana su direktno ovlašćene da sazovu sednicu Glavnog sastanka akcionara kada Glavni sastanak akcionara nije sazvan šest meseci nakon isteka perioda za predstavljanje godišnjeg izveštaja.

6.5. glavni sastanak akcionara može donositi odluke samo ukoliko su akcionari sa više od pedeset procenata (50%) akcija koje imaju pravo glasa lično predstavljeni ili preko njihovih punomoćnika.

6.6. ukoliko nakon isteka šestdeset (60) minuta od vremena određenog za početak Glavnog sastanka akcionara nije dostignut kvorum za donošenje odluka na osnovu paragrafa 1 ovog člana, Glavni sastanak akcionara će se odložiti, i odbor direktora će ne ranije od petnaest (15) dana i ne kasnije od trideset (30) dana od dana prvobitnog sazivanja objaviti obaveštenje o ponovnom sazivanju Glavnog sastanka akcionara.

7. Glavni sastanak akcionara banke će moći donositi odluke o:

7.1. utemeljenju osnovnog kapitala banke putem izdavanja ili povećanja običnih akcija i izdavanje ili povećanje prioritetnih akcija;

7.2. imenovanju vanjskog revizora;

7.3. godišnjem finansijskom izveštaju, uz izveštaje vanjskog revizora i odbora direktora;

7.4. distribuciji profita i isplaćivanju dividende;

7.5. načinu pokrivanja gubitka;

7.6. konsolidovanju sa drugim preduzećima i pripajanju drugih preduzeća sa bankom, počevši konsolidaciju ili pripajanja filijala;

7.7. podeli i prestanku banke;

7.8. kupovini, kupoprodaji, lizingu i drugim transakcijama vlasništva, direktno ili preko filijala unutar poslovne godine, do one mere koja prelazi jednu trećinu računovodstvene vrednosti vlasništva banke;

7.9. prodaji i kupovini vlasništva sa računovodstvenom vrednošću između petnaest (15%) i trideset i tri (33%) procenata ukupnog postojećeg vlasništva banke ukoliko takva transakcija nije predhodno odobrena jednoglasnom odlukom odbora direktora;

7.10. imenovanju i udaljavanju sa dužnosti članova odbora direktora po individualnim osnovama;

7.11. utemeljenju, reorganizaciji i likvidaciji filijala, i odobrenje njihovih odgovarajućih povelja;

7.12. kompenzaciji za članove odbora direktora i spoljne članove odbora komiteta;

7.13. usvajanju, promeni i izmeni povelja; i

7.14. usvajanje izdavanja novih akcija u postojećim klasama u sumi koja je u visini do jedne trećine nominalne ukupne sume postojećih akcija i određivanje sume, vremena prodaje i cene ovih akcija, koje nemogu biti manje od prosečne tržišne vrednosti postojećih akcija iz iste klase tokom proteklih trideset (30) dana pre dana donošenja odluke; i

7.15. drugim stvarima koje su važne za poslovne operacije banke, u skladu sa ovim zakonom i poveljom banke.

8. Akcionar će imati pravo, od dana objavljivanja obaveštenja o sazivanju Glavnog sastanka akcionara u zgradi banke, da pregleda finansijske izvode, uz izveštaje spoljnih revizora, odbor direktora kao i druge dokumente koji se tiču predloga za odluku koji je postavljen na dnevnom redu Glavnog sastanka akcionara.

9. Glasanje na Glavnom sastanku akcionara:

9.1. glavni sastanak akcionara će donositi odluke većinom akcija koje imaju pravo glasa

9.2. glasanje na Glavnom sastanku akcionara će se vršiti preko glasačkih listića koji će sadržati ime ili ime kompanije akcionara i broj glasova koje on/ona ima na raspolaganju

9.3. glasački komitet će odrediti rezultat glasanja.

9.4. zapisnik će biti potpisan od strane predsedavajućeg Glavnog sastanka akcionara i osobe koja će biti zadužena za zapisnik.

10. Donošenje odluka preko opunomoćenika:

10.1. punomoćenik akcionara će imati ovlašćenje za predstavljanje akcionara potpisano od akcionara koji je fizička osoba ili predstavnik akcionara koji je pravna osoba;

10.2. punomoćenik će dostaviti glasačkom odboru pismeno ovlašćenje za predstavljanje akcionara;

10.3. glasački komitet će proveriti validnost ovlašćenja i identitet opunomoćenika;

10.4. ukoliko akcionar ili njegov opunomoćenik, u roku od 5 dana od dana Glavnog sastanka akcionara, dostavi overenu izjavu akcionara glasačkom komitetu, javni dokument ili neki drugi odgovarajući dokaz koji negira validnost ovlašćenja u glasačkom komitetu, on će proglasiti glasove na osnovu tog ovlašćenja nevalidnim i pismeno će obavestiti odbor direktora o tome;

10.5. odbor direktora će obustaviti implementaciju odluke, na čije su usvajanje direktno uticali nevažeći glasovi i sazvaće Glavni sastanak akcionara za ponovno donošenje odluke o ovim stvarima ne kasnije od trideset (30) dana od dana prijema obaveštenja od glasačkog komiteta za nevažeće glasove.

11. Zapisnik sa Glavnog sastanka akcionara:

11.1. o radu Glavnog sastanka akcionara drži se Zapisnik i on će sadržati:

11.1.1. ime kompanije i adresu glavnog sedišta banke;

11.1.2. vreme i mesto Glavnog sastanka akcionara;

11.1.3. ime i prezime predsedavajućeg, osobe koja je zadužena za zapisnik i članova glasačkog komiteta;

11.1.4. dnevni red;

11.1.5. odluke;

11.1.6. podatke o glasanju;

11.1.7. prigovore akcionara i članova odbora direktora u vezi sa odlukama na Glavnom sastanku akcionara.

11.2. Zapisnik će imati priložene i pismene predloge i izveštaje podnesene Glavnom sastanku akcionara.

11.3. Odbor direktora će se postarati da se zapisnik uradi ne kasnije od trideset (30) dana od dana početka Glavnog sastanka akcionara.

Član 25

Osporavanje odluke sa Glavnog sastanka svih akcionara

1. Odluka sa Glavnog sastanka akcionara će biti ništavna ukoliko:

1.1. glavni sastanak akcionara nije urađen na način koji je naveden u članu 24 ovog zakona;

1.2. nije uvedena u zapisnik;

1.3. ništavnost je određena sudskom odlukom.

2. Procedura za osporavanje i anuliranje odluke Glavnog sastanka akcionara, na sudu, može biti inicirana od:

2.1. akcionara koji predstavlja minimalno 33% vlasništva i koji je prisustvovao na Glavnom sastanku akcionara, čija je primedba na odluku unešena u zapisnik, ili nije unešena pravilno;

2.2. akcionar koji nije bio prisutan na Glavnom sastanku akcionara zbog sazivanja Glavnog sastanka akcionara u suprotnosti sa odredbama iz člana 24 ovog zakona;

2.3. odbor direktora i viši menadžment i svaki član odbora direktora i višeg menadžmenta, ukoliko bi sprovođenje odluke predstavljalo ekonomski prestup ili zločin ili bi to nanelo štetu banci.

3. Procedure navedene u paragrafe 1 i 2 ovog člana mogu biti inicirane u roku od šestdeset (60) dana od dana Glavnog sastanka akcionara.

4. Na osnovu procedura navedenih u paragrafu 1 ovog člana, banku će predstavljati glavni izvršni službenik ili drugi član višeg menadžmenta, nakon ovlašćenja izdatog od glavnog izvršnog službenika.

Član 26

Odbor direktora

1. Svakom bankom će upravljati odbor direktora, i to pod sledećim uslovima:

1.1. direktorski odbor sastoji se neparnim brojem od ne manje od pet (5) članova. Svi članovi odbora imaju pravo glasa. Većina ovih članova su nezavisni izvršni direktori a najmanje jedan treba biti resident na Kosovu;

1.2. odbor direktora će biti izabran od strane akcionara na glavnom sastanku akcionara i biće odgovoran za osnivanje svojih politika, uključujući i politike o menadžmentu rizika, kao i za superviziju njihove implementacije;

1.3. odbor direktora će izabrati predsedavajućeg od svojih članova, izuzev glavnog izvršnog službenika banke koji nemože biti predsedavajući;

1.4. članovi odbora direktora izuzev glavnog izvršnog službenika će biti imenovani na mandate koji nije duži od četiri godine i mogu biti ponovo izabrani za naredni mandat;

1.5. glavni izvršni službenik će služiti u odboru po službenoj dužosti, bez prava glasa, sve dok on ili ona imaju funkciju;

1.6. odbor direktora ne može preneti svoje obaveze na druge; i

1.7. imena članova odbora direktora će biti ubačena u registru koji će se održavati u CBK-u.

2. Sednica deoničara može odrediti kompenzaciju za članove odbora pod uslovom da kompenzacija članova odbora i višeg menadžmenta banke uzme u obzir kao deo egzaminacije od KCB-a stanja banke u skladu sa članom 57 ovog zakona, da bi se razmatralo da li su sporazumi o kompenzaciji rađeni prema nesigurnoj i neodmerenoj praksi.

3. Direktor je nezavisan za svrhu ovog člana ukoliko ukoliko su oni nezavisni od menadžmenta i akcionara i njihova procena će biti izvršena direktno u korist banke i bez pretpostavljenih ili stvarnih sukoba interesa koji proizilaze o njegovog ili njenog odnosa sa bankom i sa stranama koje su povezane sa bankom, bilo sada, u prošlosti ili u budućnosti, i druge relevantne činjenice i okolnosti. Nezavisni direktor može držati akcije u banci koje su direktan subjekat takvih ograničenja na vlasništva kakva CBK može odrediti

4. Ovaj član se neće primenjivati na strane banke koje su licencirane za jednu ili više filijala na Kosovu.

5. Sledeća osoba nemože biti predsedavajući ili član odbora direktora banke:

5.1. osoba osudjena za zločin ili koja je proglašena odgovornom za ekonomski prekršaj u skladu sa krivičnim zakonom;

5.2. osoba kojoj je, na osnovu sudske odluke zabranjena mogućnost da izvršava aktivnosti unutar Odbora direktora;

5.3. osoba koja je starija od sedamdeset (70) godina na dan imenovanja.

6. Izabrani službenici, ministri i zamenici ministra države i opštinskih vlada i njihovih odgovarajućih institucija ne mogu biti članovi odbora direktora bilo koje banke ok su tako zaposleni i za period od jedne godine nakon toga.

7. Svi državni službenici, zaposleni u opštinskim vladama i njihovim odgovarajućim institucijama koji rade kao članovi odbora direktora bilo koje banke moraju sami sebe izuzeti i uzdržati se od uključivanja u bilo koju diskusiju ili odluku unutar vlade koja se tiče banke za koju su oni članovi odbora direktora.

8. Akcionar ili grupa akcionara sa najmanje pet procenata (5%) njihovih akcija sa pravom glasa mogu nominovati kandidata za članstvo u Odboru direktora.

9. Bilo koji predlog naveden u paragrafu 1 ovog člana će biti podnesen pismeno u roku od osam dana od dana objavljivanja obaveštenja u vezi sa sazivanjem Glavnog sastanka akcionara koji na svom dnevnom redu ima biranje članova Odbora direktora.

10. Kandidati za članove odbora direktora će pre glasanja dati pismenu izjavu o njihovom prihvatanju nominacije.

11. Prilikom odabira članova odbora direktora svaki akcionar može dati glas za svaku akciju koja ima pravo glasa. Svaki akcionar sa pravom glasa može dati sve svoje glasove jednoj osobi ili može raspodeliti svoje glasove na više od jedne osobe

12. Članovi odbora direktora će sklopiti ugovore o zaposlenju sa bankom koji će biti predmet usvajanja od Glavnog sastanka akcionara.

Član 27 Sastanci Odbora direktora

1. Sednica odbora direktora će se održavati kada je to potrebno, i najmanje jednom trimesečno. Osim godišnjeg sastanka najmanje jednom godišnje, tromesečni sastanak treba održati na Kosovu. Osim godišnjeg sastanka koji se održava na Kosovu, svi ostali sastanci mogu se održati putem telekonferencije ili drugih elektronskih sredstva.

2. Predsednik direktorskog borda saziva sednice na zahtev izvršnog direktora banke ili dva (2) članova direktorskog borda najkasnije četrnaest (14) dana, od dana podnošenja zahteva, ili inače lice koje podnosi zahtev ovlašćeno je da saziva sednicu. Ipak, pod uslovom da svi članovi odbora budu pozvani i uz poziv prilaže dnevni red, većina članova direktorskog borda može sazvati hitnu sednicu u roku od tri (3) dana od dana glasanja o određivanju takve vanredne sednice direktorskog borda. Sve odredbe ovog člana primenjuju se za vanredne sednice direktorskog borda.

3. Odluke direktorskog borda važeće su ako je prisutno većina njegovih članova.

4. Odluke se donose prostom većinom glasova prisutnih, izuzev slučaja, kada statut banke predviđa veći broj.

Član 28 Odgovornosti Odbora direktora

1. Odbor direktora banke je nadležan za:

1.1. nadzor poslovnih operacija banke;

1.2. nadzor rada višeg menadžmenta;

1.3. usvajanje izveštaja višeg menadžmenta o poslovnim operacijama na osnovu polugodišnjeg bilansa, izvoda o dobitku i gubitku, godišnjeg bilansa i izveštaja unutrašnje i spoljne revizije;

1.4. podnošenje godišnjeg izveštaja Glavnom sastanku akcionara o poslovnim operacijama banke, koji će sadržati izveštaje unutrašnje i spoljne revizije, izveštaj o radu odbora direktora kao i plan o poslovnim operacijama za sledeću poslovnu godinu;

1.5. imenovanje višeg menadžmenta banke;

1.6. predlaganje distribucije i načina korišćenja dobitka i način pokrivanja gubitka;

1.7. odobravanje kupovine, prodaje, razmene, lizinga i drugih transakcija vlasništva direktno ili preko filijala tokom poslovne godine koje je jednako ili prelazi deset procenata (10%) kapitala banke;

- 1.8. osiguravanje da su dostojne unutrašnje kontrole banke utemeljene i da se iste održavaju;
- 1.9. osiguravanje da su dostojne unutrašnje i spoljne revizije izvršene;
- 1.10. utemeljenje odredaba za izražavanje gubitaka kredita; osnivanje potrebnih rezervi iz neto profita banke; i deklarisanje dividendi;
- 1.11. imenovanje predsedavajućeg i članova komiteta za kompenzaciju i komiteta za imenovanje;
- 1.12. osnivanje ad hoc komisija i određivanje njihovog sastava kao i zadataka;
- 1.13. sazivanje Glavnog sastanka akcionara;
- 1.14. usvajanje unutrašnjih zakona, poslovnih i drugih pravila i procedura; i
- 1.15. odlučivanje o stvarima koje nisu posebno objašnjene zakonom ili njenom poveljom za neke neko drugo izvršno telo banke.

2. Predsedavajući i članovi Odbora direktora će izvršavati svoje obaveze i dužnosti u skladu sa interesima akcionara i banke i nemogu izvršavati bilo koje aktivnosti koje će biti konkurentne sa aktivnostima banke bez saveta ili pristanka drugih članova odbora direktora.

3. Predsedavajući i članovi Odbora direktora će izveštavati odboru direktora o svakom personalnom interesu u pravnom entitetu, sa kojim banka ima ili namerava da stupi u poslovni odnos. U tom slučaju oni nemogu učestvovati u diskusijama ili doneti odluke o stvarima koje se tiču odnosa banke i drugih pravnih entiteta u kojima će Predsedavajući i član Odbora direktora imati direktan ili indirektan finansijski interes.

4. Predsedavajući i članovi Odbora direktora će biti ili individualno ili zajednički ili delimično odgovorni za štete prouzrokovane od nepoštovanja ili neregularne skladnosti sa njihovim dužnostima.

5. Predsedavajući i članovi Odbora direktora će imati pravo da zatraže sve podatke o poslovnim operacijama i prisustvo članova višeg menadzmenta na sednicama odbora direktora.

Član 29 Komiteti odbora

1. Direktorski bord svake banke je dužna da ustanovi revizorski komitet, čiji će se članovi izabrati od postojećih ne-izvršnih direktora i vanjskih eksperata. Većina članova revizorskog komiteta će biti ne-izvršni direktori. Najmanje jedan član revizorskog komiteta može biti vanjski ekspert iz oblasti računovodstva ili revizije koji ispunjava kriterijume za nezavisnost direktora iz člana 26.3. ovog zakona. Revizorski komitet treba da:

- 1.1. se sastaje najmanje kvartalno i onda kada je to navedeno u podzakonskim aktima;
- 1.2. preporučiti odgovarajuće računovodstvo, operacionalne i administrativne unutrašnje kontrole;
- 1.3. nadzirati saglasnost banke sa politikama i procedurama;
- 1.4. zatražiti i pregledati izveštaje od glavnog unutrašnjeg revizora banke;
- 1.5. preporučiti kompenzaciju za glavnog unutrašnjeg revizora;
- 1.6. nadzirati saglasnost sa zakonom i pravilima i naredbama koje su na snazi

1.7. preporučiti imenovanje vanjskog revizora u skladu sa članom 54 ovog zakona;

1.8. nadzirati performansu vanjskog revizora, pregledati izveštaj vanjskog revizora o finansijskim izvodima banke i izvešće o nalazima Odbor direktora; i

1.9. Daće mišljenje odboru direktora o bilo kojim stvarima koje su mu podnete od strane odbora direktora, ili koje komitet želi da adresira.

2. Svaka banka, izuzev strane banke, će osnovati Komitet za menadžment rizika koji će se sastojati samo od članova odbora direktora. Komitet za menadžment rizika će:

2.1. se sastajati najmanje jednom trimesečno i onda kada je to navedeno u podzakonskim aktima;

2.2. nadgledati implementaciju bankarskih politika i procedura za menadžment rizika, uključujući i efikasnost i nezavisnost funkcija menadžmenta rizika unutar banke;

2.3. nadgledati profil rizika banke, uključujući kreditne, tržišne, likvidne, operativne, saglasnosti, reputacione, pravne i druge rizike banke;

2.4. nadgledati saglasnost sa ovim zakonom i pravilima i naredbama koje proizilaze iz njega; i

2.5. daće mišljenje odboru direktora o bilo kojim stvarima koje su mu podnete od strane odbora direktora, ili koje komitet želi da adresira.

3. CBK može zatražiti da sve ili samo neke banke imaju druge komitete odbora, i svaka banka može imati druge komitete odbora i druge operativne komitete ukoliko odbor direktora ili menadžment to smatraju potrebnim ili odgovarajućim.

4. Sastanci komiteta se mogu održavati i pomoću telekomunikacione opreme sve dok članovi komiteta koji učestvuju na sastanku mogu simultano čuti sve druge članove komiteta koji učestvuju na sastanku.

5. Ovaj član se neće primenjivati na strane banke koje su licencirane da imaju jednu ili više filijala na Kosovu, dokle god se uporedni uslovi koji su zadovoljavajući za CBK koriste na osnovu zakona pod kojim je strana banka licencirana u njenoj matičnoj pravnoj oblasti

Član 30 **Viši menadžment**

1. Glavni izvršni službenik će biti imenovan od strane odbora direktora banke. Zamenik glavnog izvršnog službenika i durgi viši menadžeri će biti imenovani od strane odbora direktora na predlog glavnog izvršnog službenika.

2. Mandat u kancelariji za Glavnog izvršnog službenika će biti 4 godine, koji može biti obnovljen bez ikakvih ograničenja na broj mandata

3. Pozicija, ovlašćenja, odgovornosti, prava i nakanda će biti regulisani ugovorom između glavnog izvršnog službenika i zamenika glavnog izvršnog službenika.

4. Glavni izvršni službenik i zamenik glavnog izvršnog službenika nemogu biti imenovani pre odobrenja od strane CBK-a.

5. Glavni izvršni službenik će:

5.1. biti odgovoran za legalnost operacija banke i za implementaciju utemeljene poslovne strategije banke;

5.2. predstavljati banku i radiće kao njen agent;

5.3. izvršavati odluke Glavnog sastanka akcionara, odbora revizije kao i odbora direktora banke;

5.4. organizavaće i upravljaće operacijama banke;

5.5. donositi odluke o stvarima koje nisu u nadležnosti Glavnog sastanka akcionara, odbora revizije ili odbora direktora banke;

5.6. radiće druge dužnosti u skladu sa zakonom, bankarskom poveljom i njenih opštim zakonima.

6. Direktor može preneti deo svojih dužnosti drugima.

7. Osobe imenovane kao članovi višeg menadžmenta banke nemogu biti starije od 65 godina i moraju biti u skladu sa svim zahtevima postavljenim u CBK odredbama i opštim zakonima banke.

8. Ukoliko je CBK odbila zahtev za usvajanjem individualne osobe, u skladu sa članom 34 ovog zakona, banka nemože podneti drugi zahtev za imenovanje te osobe za istu poziciju sve dok razlozi navedeni u CBK odluci o odbijanju davanja saglasnosti ne budu eliminisani.

Član 31 Viši menadžeri

1. Zamenik glavnog izvršnog službenika će zameniti glavnog izvršnog službenika u slučaju njegovog/njenog odsustva, i ukoliko banka nema imenovanog zamenika glavnog izvršnog službenika, glavni izvršni službenik će pismeno ovlastiti jednog od drugih viših menadžera da ga zameni i odrediće njegova/njena ovlašćenja.

2. Plata i ostala materijalna prava viših menadžera će biti regulisana ugovorom između glavnog izvršnog službenika i viših menadžera, nakon predhodnog odobrenja od Odbora direktora.

3. Glavni izvršni službenik, zamenik glavnog izvršnog službenika i viši menadžeri će izveštavati odboru direktora svaki direktno ili indirektno o interesu u pravnom entitetu sa kojim banka ima ili namerava da stupi u poslovni odnos.

4. U slučaju navedenom u paragrafu 1 ovog člana, viši menadžeri mogu učestvovati u takvom poslovnom odnosu nakon pismene saglasnosti od Odbora direktora.

5. U bilo kojem slučaju kada je Glavni izvršni službenik oslobođen dužnosti, kada da ostavku, umre ili je bolestan ili je na drugi način odsutan sa njegovih/njenih dužnosti bez predhodnog odobrenja od Odbora direktora za period koji prelazi trideset uzastopnih dana, odbor direktora mora postaviti zamenika glavnog izvršnog službenika na njegovu poziciju ili da imenuje privremenog Glavnog izvršnog službenika da radi do onda kada odbor direktora imenuje novog Glavnog izvršnog službenika.

Član 32 Unutrašnji revizor

1. Odbor direktora banke će imenovati unutrašnjeg revizora, osim ako nije izuzet iz ovog zahteva od strane CBK-a. Banka će osigurati da unutrašnji revizor izveštava direktno revizionom klomitetu odbora direktora.

2. Plata i ostala materijalna prava unutrašnjeg revizora će biti određena ugovorom potpisanim između odbora direktora i unutrašnjeg revizora.

3. Unutrašnji revizor je odgovoran za identifikaciju, monitoring i procenjivanje rizika u operacijama banke i određivanju da li je system unutrašnje kontrole na mestu koje osigurava da ti rizici budu uredjeni na

način po kojemu su rizici umanjeni na prihvatljiv način. Banka će obezbediti unutrašnjem revizoru dovoljno sredstava da bi omogućila njemu/njoj da izvršava svoje dužnosti.

4. Prilikom izvršavanja njegovih/njenih dužnosti, unutrašnji revizor će imati ovlašćenja za neograničen i neometan rad i on/ona je obavezna da saradjuje i izveštava komitetu revizije banke.

5. Individualci imenovani kao unutrašnji revizori nemogu biti bračno ili krvno do trećeg kolena povezani sa bilo kojim članom odbora direktora, višeg menadžmenta ili sa bilo kojom osobom koja poseduje značajan interes u vlasništvu.

Član 33

Konflikt interesa

1. Svaki direktor ili viši menadžer će, prilikom stupanja na dužnost, će godišnje na pismeni način osigurati odboru direktora obaveštenje u kojem će obelodaniti imena, adrese i podatke o direktorskim i višim menadžerskim onda-sada materijalnim, komercijalnim, finansijskim, poljoprivrednim, industrijskim ili drugim poslovima ili porodičnim interesima.

2. Dodatno, kontinuirano, i pre izvršenja bilo kojeg materijalnog kontakta koji, ili će najverovatnije pobuditi pažnju odbora direktora ili viših menadžera, on će pismeno obelodaniti Odboru direktora bilo koji materijalni interes u, ili materijalni odnos sa, bilo kojom osobom koja je stranka u materijalnom ugovoru ili predloženom materijalnom ugovoru sa bankom.

3. Bilo koji direktor ili viši menadžer koji ima materijalni interes ili materijalni odnos u okviru ovog poglavlja treba da napusti bilo koji sastanak na kojemu se razgovara o toj stvari gde se razmatra ili je predmet glasanja, i uzdržaće se od glasanja za bilo koju stvar koja je povezana sa tim a koja dodje ispred odbora direktora.

4. Interes može biti materijalan ukoliko je značajan interes u vezi sa finansijskim, ili poslovnim interesima osobe ili povezanog lica te osobe koja ima interes, a osoba ima materijalni interes u nekoj kompaniji ukoliko ta osoba poseduje, direktno ili indirektno, značajan interes u toj kompaniji ili je direktor ili viši menadžer kompanije i ima značajan interes u partnerstvu ukoliko je osoba partner.

5. Kada direktor ili viši menadžer propusti da obelodani materijalni interes ili odnos u skladu sa ovim članom sud kompetentne zakonske oblasti može, nakon prijave banke, akcionara banke, ili CBK-a, ostaviti po strani ugovor, ukoliko ga ima, o takvim pojmovima ako smatra da je potrebno. Dodatno, CBK može, pismenom naredbom, suspendovati direktora ili višeg menadžera iz kancelarije na period koji ne prelazi jednu godinu, udalji direktora ili višeg menadžera iz kancelarije trajno, ili može izreći druge sankcije koje su navedene u ovom zakonu.

6. Banke će uvesti odgovarajuće aranžmane i procedure tako da one i njihovi direktori ili viši menadžeri i njihovi zaposleni ne budu postavljeni u situaciju gde je njihova dužnost prema jednom klijentu u konfliktu sa njihovom dužnošću prema drugom, ili gde je njihov interes u konfliktu sa njihovim dužnostima prema klijentu.

7. Direktora ili viši menadžeri i zaposleni u bankama imaju fiducijarnu dužnost nezavisnosti, lojalnosti i revnosti prema banci u kojoj rade kao i prema depozitorima banke da postavljaju interese banke ispred svojih interesa.

8. Nijedan direktor ili viši menadžer neće učiti u ugovorni odnos kao osoba ili u ime banke sa povezanim osobama osim ukoliko ugovorni sporazum nije odobren od strane odbora CBK-a.

Član 34

Imenovanje ili zamena administratora

1. Izuzev kao što je dole navedeno, nijedna osoba neće postati direktor ili viši menadžer banke ukoliko predhodno ne dobije odobrenje od strane CBK-a.

2. Paragraf 1 ovog člana će se primenjivati na stranu banku koja je licencirana da ima jednu ili više filijala na Kosovu samo u vezi sa imenovanjem menadzera predstavništva ili drugog direktora ili višeg menadzera predstavništava koja rade na Kosovu.

3. Nakon primanja preliminarnog odobrenja od strane CBK-a za prijavu za licencu da radi sa jednom ili više filijala na Kosovu, strana banka mora obavestiti CBK u vezi bilo koje zamene direktora ili višeg menadzera strane banke.

Član 35 **Kvalifikacije direktora i viših menadzera**

1. Svaki direktor ili viši menadzer mora da bude sposoban i pošten, da ima dobar ugled i mora da ispunjava kriterijume koje je ustanovila CBK u pogledu kvalifikacija, iskustva i integriteta; naravno da, ipak, osoba se neće smatrati sposobnom i poštenom ukoliko je ta osoba:

1.1. udaljena iz kancelarije banke od strane CBK-a; ili je osudjena od strane krivičnog suda za prekršaj za koji je osoba bila ili je mogla biti osudjena na kaznu zatvora u trajanju od jedne ili više godina bez mogućnosti novčane kazne;

1.2. bila dužnik u bankrotstvu ili procedurama nesolventnosti tokom proteklih deset godina;

1.3. bila diskvalifikovana ili suspendovana od strane kompetentnog autoriteta od izvršavanja profesije na osnovu njenog nedoličnog ponašanja; ili

1.4. je bila direktor ili viši menadzer banke čija je licenca oduzeta ili čija je insolventnost ili druga dobrovoljna likvidacija inicirana tokom perioda kada je taj direktor ili viši menadzer bio na dužnosti.

2. U izuzetnim okolnostima, nakon što se zadovolji kako kvalifikacijama, tako i profesionalnim iskustvom i ponašanjem osobe, CBK može izuzeti direktora ili višeg menadzera od odredba podparagrafa 1.5 ovog člana nakon isteka odgovarajućeg perioda koji je pratio relevantni događaj, i od odredbi podparagrafa 1.1 člana nakon što deset godina proteknu posle odgovarajućeg događaja.

3. Osoba ne može biti imenovana ili izabrana kao direktor ili viši menadzer banke ukoliko je, u bilo koje vreme tokom neposrednih šest meseci, ta osoba radila na poziciji u CBK-u.

4. Bilo koja banka koja postane svesna okolnosti koje navode da bilo koji direktor ili viši menadzer nije sposobna i poštena osoba treba obavestiti o tome CBK. Propust da se povinuje ovom zahtevu može rezultirati administrativnim sankcijama shodno članu 58 ovog zakona.

Član 36 **Razrešenje direktora ili viših menadzera**

1. Nakon utvrđivanja da direktor ili viši menadzer ne zadovoljava kriterijume navedene u članu 26 ovog zakona, CBK će izdati obaveštenje o diskvalifikaciji direktora ili višeg menadzera kako banci tako i direktno direktoru ili višem menadzeru.

2. Ukoliko u roku od deset (10) dana od dana uručivanja obaveštenja o diskvalifikaciji od strane CBK-a, direktor ili viši menadzer nije podneo ostavku ili nije razrešen dužnosti od strane banke, CBK će narediti razrešenje ili otkaz direktora ili višeg menadzera i može nametnuti sankcije banci i direktoru ili višem menadzeru za nesaglasnost u skladu sa članom 56 ovog zakona.

Član 37 **Odobrenje glavnih akcionara**

1. Nijedna osoba, radeći direktno ili indirektno, sama ili u dogovoru sa drugom osobom, neće postati glavni akcionar u banci bez predhodno dobijenog pismenog ovlašćenja od strane CBK-a.

2. Nijedan glavni akcionar, radeći direktno ili indirektno, sam ili u dogovoru sa drugom osobom, ne može povećati svoj vlasnički interes u banci iznad 10, 20, 33, 50 ili 75 procenata (%) akcionarskog kapitala bez predhodno dobijenog ovlašćenja od strane CBK-a.

3. Prijave za akviziciju interesa akcionarskog kapitala banke ili povećanje fondova interesa akcionarskog kapitala u banci će biti u onoj formi koju CBK određuje i obuhvata:

3.1. ime, nacionalnost, mesto boravka, i poslovnu ili profesionalnu istoriju za proteklih deset godina aplikanta, i bilo kojeg kranjeg stvarnog vlasnika aplikanta koji će, kao rezultat transakcije, indirektno dobiti pet (5%) ili više procenata interesa akcionarskog kapitala banke;

3.2. spisak preduzeća u kojima su predloženi vlasnici, uključujući i krajnje stvarne vlasnike (kao što je gore navedeno), imaju učešća, naglašavajući veličinu tih učešća kao i registrovane adrese tih preduzeća;

3.3. za svaku fizičku osobu koja je aplikant, pismenu izjavu koja obelodanjuje bilo koje osude za prekršaje od strane krivičnog suda, podneske o ličnim stečajima, diskvalifikacije od izvršavanja profesije, ili ranije ili sadašnje učešće u menadzerskim pozicijama u korporativnom telu ili durgim preduzećima koja su predmet procedura nesolventnosti, ukoliko ih ima;

3.4. za svaku pravnu osobu aplikanta, revizovane finansijske izjave za predhodne tri godine;

3.5. odredbe i uslovi predložene akvizicije;

3.6. izvor i suma fondova koji će se koristiti prilikom akvizicije;

3.7. bilo kakvi planovi u vezi sa glavnim promenama u poslovanju banke, structure korporacije ili menadzmenta;

3.8. u bilo kom slučaju kada akvizicija može pruzrokovati da banka postane filijala strane banke, izjavu da strani supervizioni autoritet koji je odgovoran za pravilnu superviziju strane banke u svojoj matičnoj zemlji nema primedbi na predloženo osnivanje operacija na Kosovu, i izvršava globalno konsolidovanu superviziju nad stranom bankom; i

3.9. bilo koje druge informacije koje CBK može zatražiti.

4. Svaka banka će obavestiti CBK u vezi bilo koje akvizicije akcija u roku od pet (5) dana nakon akvizicije ukoliko je suma dobijenih akcija jednaka sa ili prelazi 5 procenata akcionarskog kapitala ali istovremeno ne prelazi 10 procenata. Obaveštenje će biti u onoj formi i sadržaće one informacije koje CBK može zatražiti.

5. Restrikcije iz stava 1 i stava 2 ovog člana se neće primenjivati na akvizicije akcija u stranoj banci koja je licencirana da radi sa jednom ili više filijala na Kosovu, sve dok strana banka obaveštava CBK o bilo kojoj akviziciji gde je suma dobijenih akcija jednaka sa ili prelazi pet procenata (5%) akcionarskog kapitala strane banke.

Član 38

Odobrenje i odbijanje akvizicija u interesu akcionarskog kapitala u banci

Prilikom odredjivanja da li da se odobri prijava za sticanje interesnog kapitala u banci, CBK će oceniti predloženu akviziciju na osnovu istog kriterijuma koji se primenjuje prilikom odredjivanja preliminarog

ili krajnjeg odobrenja prijave za licencu shodno članu 7 ovog zakona, uključujući ali ne ograničavajući se na očekivane efekte predložene akvizicije na finansijsku dobrobit banke, na vlasničku strukturu banke koja proizilazi iz toga i njenog efekta na CBK sposobnost da izvršava kako solo tako i konsolidovanu superviziju, i pogodnost predloženih akcionara i njihovu poziciju na finansijskim tržištima.

DEO V

SJEDINJENJA, KONSOLIDACIJE I PRISVAJANJA

Član 39

Sjedinjenja banaka, konsolidacije i prisvajanja

1. Nijedna banka se neće ujediniti ili konsolidovati sa drugom bankom ili prodati, bilo direktno ili indirektno, sva ili suštinski sva sredstva, ili će preuzeti obaveze, bilo koje druge banke, bez predhodnog odobrenja od strane CBK-a.

2. Zahtev za ujedinenje, konsolidaciju, i prisvajanje celokupne ili većine aktive ili preuzimanje obaveza neke banke će biti u formi koju odredi CBK i biće popraćena informacijama zatražene od CBK-a.

3. Za potrebe donošenja odluke u vezi zahteva podnete u skladu sa ovim članom, kriterijum za preliminarno odobrenje zahteva za bankarsku licencu, kao što je navedeno u članu 7 ovog zakona će se primenjivati podobno.

Član 40

Akvizicije banaka u interesu akcionarskog kapitala u finansijskim institucijama

1. Nijedna banka neće, bez predhodnog odobrenja od strane CBK-a;

1.1. osnovati ili prisvajati, direktno ili indirektno, značajan interes u banci ili finansijskoj instituciji;

1.2. povećati svoj interes u kapitalu banke ili finansijske institucije; ili

1.3. prihvatiti kao kolateral značajan interes u banci ili finansijskoj instituciji.

2. CBK će izdati propise koji će regulisati akviziciju od strane banaka u interesu kapitala u bankama ili finansijskim institucijama.

Član 41

Akvizicije banaka u interesu akcionarskog kapitala u nefinansijskim kompanijama

1. Nijedna banka neće, direktno ili indirektno držati interes kapitala u pravnoj osobi koja je uključena u aktivnostima koje nisu finansijske aktivnosti ukoliko ti interesi:

1.1. predstavljaju više od pet procenata (5%) interesa u tom pravnom entitetu;

1.2. prelaze petnaest procenata (15%) bankarskog regulativnog kapitala; ili

1.3. kada se svi zajedno skupe ti interesi kapitala koji se drže od banke u nefinansijskim kompanijama, prelaze dvadesetpet (25%) procenata bankarskog regulativnog kapitala.

2. Bez obzira na paragraf 1 iznad, ovlašćenje neće biti potrebno za:

2.1. interese u kapitalu koji su stečeni od banke od poništenja hipoteka ili u zamenu za isplatu kredita koji je odobren od banke, u datom slučaju banka će raspolagati takvim interesom u kapitalu u roku od jedne godine od dana kada su oni stečeni ili tokom dužeg perioda ukoliko CBK odobri to; ili

2.2. interesi u kapitalu držani od banke kao agenta ili poverenika.

3.CBK će propisati uredbom način na koji će se zahtevi ovog člana primenjivati na grupnim osnovama za bankarske grupe.

Član 42

Primena zakona na poslovne organizacije

Sve odredbe koje se odnose sa upravljanjem i imovinom akcionarskih društava koja se nalaze u Zakonu o trgovačkim društvima a koja nisu u sukobu sa ovim zakonom sprovode si i za banke. Međutim, ovaj zakon preovladava u vezi odlučivanja koje odredbe će primenjivati za banke.

DEO VI.

ZAHTEVI ZA FINANSIJSKE AKTIVNOSTI

Član 43

Opšti principi

Banke će izvršavati svoje aktivnosti u skladu sa dobrim politikama i procedurama, zahtevima ovog zakona i pravilnika i naredbi koje su na snazi.

Član 44

Dozvoljene finansijske aktivnosti

1.Banke mogu biti ovlašćene u svojim licencama da se bave sledećim finansijskim aktivnostima

- 1.1. primanje depozita (u formi depozita po tekućim računima, oročenih depozita, ili drugih vrsta depozita), sa ili bez interesa, u različitim valutama;
- 1.2. kupovina i prodaja za bankarski račun dužničkih obveznica koje su izdate ili zagarantovane od strane vlade ili centralne banke Republike Kosova, ili Evropske unije koje su denominovane i plative u valuti bankarskih depozita i koje imaju rok prispeća koji ne prelazi jednu godinu;
- 1.3 osiguravanje usluga plaćanja i prikupljanja;
- 1.4. izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice,
- 1.5. kupovina i prodaja strane razmene za gotov novac na račun klijenta;
- 1.6. obezbedjivanje čuvanja hartija od vrednosti i drugih dragocenosti;
- 1.7. produžavanje kredita, uključujući potrošačke i hipotekarne kredite, faktorisanje sa ili bez regresa, i finansiranje komercijalnih transakcija; kao i kupovina i prodaja kreditnih sredstava od druge banke ili finansijske institucije;
- 1.8. zaduživanje fondova i kupovina i prodaja za bankarski račun ili za račun klijenata (isključujući rizik) instrumenata na novčanim tržištima (uključujući beleške, menice i uverenja o zapozitu); dužničke obveznice; future i opcije koje se tiču dužničkih obveznica ili interesnih normi; ili instrumente interesnih normi;
- 1.9. deluje kao posrednik između poverioca i dužnika (posredovanje novca);
- 1.10. finansijski lizing;
- 1.11. osiguranje usluga kreditnih informacija;

1.12. osiguranje usluga kao finansijski agent ili konsultant (ne uključujući usluge opisane u podparagrafima);

1.13. bavljenje zlatom ili jednom ili više valuta koje se razlikuju od one u kojima je bankarski bilans denominovana, uključujući ugovore za buduće kupovine ili prodaju stranih valuta;

1.14. obezbeđivanje povereničkih usluga, uključujući, investiciju i upravljanje fondovima koji su primljeni u poverenju i upravljanje obveznicama;

1.15. pružanje usluga kao menadžer investicionog portfolia ili investicioni savetnik;

1.16. podržavanje i distribucija debita i obveznica akcionarskog kapitala i rad sa obveznicama akcionarskog kapitala;

1.17. Islamsko finansiranje ili Islamsko bankarstvo, uz saglasnost CBK-a i pod takvim uslovima i u skladu sa takvim odredbama koje CBK može da navede; i

1.18. bilo koju drugu aktivnost za koju CBK može odrediti putem odredbe da je povezana sa finansijskom aktivnošću a koja nije u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

2. Nijedna banka se ne može direktno uključiti u industriju, trgovinu, ili aktivnosti koje se razlikuju od finansijskih aktivnosti koje su gore navedene.

3. Nijedna banka se ne može uključiti u finansijske aktivnosti koje prevazilaze one posebno ovlašćene u njenoj licenci. Banka koja želi da se uključi u aktivnosti iznad onih za koje je ovlašćena u svojoj licenci mora predhodno dobiti odobrenje od strane CBK-a.

Član 45

Zabranjene transakcije i praklike

1. Banke će se uzdržavati od ulaska u transakcije ili uključivanja u praklike bilo koje vrste koja bi obezbedila njima samima, ili zajedno sa drugima, dominantnu poziciju na tržištu novca, kapitala ili strane valute, i od uključivanja u manipulativne radnje ili grabežljivu cenovnu praksu koja može dovesti do obezbeđenja nepoštene prednosti za njih ili za neku treću stranu.

2. Nijedna banka ne može da traži ni od koga da sklopi ugovor da bi dobio bilo kakvu finansijsku uslugu ili imovinu ili drugu uslugu od neke filijale kao uslov da mu se dozvoli da ugovara sa bankom da primi bilo kakvu drugu finansijsku uslugu od banke.

3. Nijedna banka neće imati izloženosti osigurane svojim obveznicama akcionarskog kapitala.

4. Nijedna banka neće kupovati svoje obveznice akcionarskog kapitala ili bilo koji instrument koji se smatra regulativnim kapitalom bez predhodnog odobrenja od CBK-a.

Član 46

Ograničenja kreditne izloženosti i koncentracija depozita za banke

1. Maksimalna ukupna glavna suma kreditne izloženosti, izražena kao procenat njenog obaveznog kapitala, koji će banka moći da ima kao poveren ili nenaplaćen kredit za ili u korist bilo koga osobe ili grupe uzajamno povezanih osoba će biti petnaest (15) procenata ili onaj manji procenat kao što je određeno uredbom CBK-a.

2. Maksimalna ukupna suma izloženosti, izložena kao procenat njenog obaveznog kapitala, koji će banka moći da ima kao poveren ili nenaplaćen će biti tristo (300%) procenata ili onaj manji procenat kao što je određeno uredbom.

3. CBK može prepisati uredbom izuzeća iz ograničenja navedenih u stav 1 i 2 ovog člana za:

3.1. izloženost koja je u potpunosti osigurana od spremnog kolateralnog tržišta

3.2. transakcije sa, ili koje su zagarantovane od, strane vlade; i

3.3. transakcije između banaka sa prispećem od jedne godine ili manje.

4. Bankarske politike o kreditnom riziku će u najmanju ruku zahtevati odobrenje odbora za bilo koju veću izloženost.

5. Za svrhu primene ovog člana ili bilo kojih propisa donetih na osnovu njega, od grupe povezanih osoba će se zahtevati da uključe bilo kojeg dužnika ili neku drugu osobu sa kojom je taj dužnik povezan, direktno ili indirektno, na takav način na koji bi finansijska dobrobit jednog od njih mogla uticati na finansijsku dobrobit drugog ili drugih, ili isti faktori mogu uticati na finansijsku dobrobit nekih ili na sve, ili ukoliko kao rezultat strukture njihovog odnosa druga osoba je faktički ultimatum odgovorna za, ili ima koristi od, zakasnele izloženosti.

6. Banka nemože održavati depozit bilo kakav jedan izvor fondova u sumi koja je veća od dvadeset procenata (20%) ukupnih depozita. Za svrhu ovog paragrafa "jedan izvor" znači jedan pravni entitet, jedna osoba, ili ukupna suma svih korisnika javnih prihoda.

7. CBK će propisati statutom način na koji će se ograničenja koja su navedena u ovom članu primenjivati na grupnim osnovama za bankarsku grupu.

Član 47

Transakcije sa osobama povezanim sa bankom

1. Nijedna banka ne sme da stupi u transakciju sa ili u korist osobe koja je povezana sa njom, ako bi se u takvu transakciju stupilo pod manje povoljnim rokovima i uslovima za banku, ili potpuno nepovoljnim, da ta strana nije povezana sa bankom.

2. Bez obzira na gore navedeno, nijedna banka neće imati izloženost za ili u korist osobe koja je povezana sa bankom, ako bi kao rezultat toga ukupan nenaplaćeni iznos na svim kreditima za, ili u ime, osoba povezanih sa bankom, premašio deset (10%) procenata bančinog obaveznog kapitala.

3. Izlaženje podataka od jedne banke za jedno lice koji je nadovezan sa bankom se podleže prethodnom usvajanju od strane borda direktora banke, osim u slučajevima kada CBK isključuje izlaženje ispod zatraženog minimalnog praga koji je utvrđen od strane CBK. Svako dato izlaženje od banke o jednoj lici koji je nadovezan sa bankom da se prijavljuje odmah u bordu direktora banke.

4. Ukoliko izlaženje je dato od banke za jedno lice koji je nadovezan sa bankom u suprotnosti sa ovim članom, takvo izlaženje treba isplatiti odmah i članovi borda direktora ili određeni menađer ogranaka, prema slučaju, lično su odgovorni, kolektivno i individualno, za isplatu kapitala i statute kao i drugih obaveza za data izlaženja u suprotnosti sa ovim članom, sa znanjem i bez njihovog protivljenja.

5. Izloženost koja je produžena od strane bilo koje banke za bilo koju osobu koja je povezana sa bankom će biti predmet dodatnih uslova ili restrikcija kao što će biti predviđeno uredbom.

6. CBK će umanjiti pozajmicu osobi koja je povezana sa bankom od kapitala za svrhu izračunavanja nivoa regulativnog kapitala u skladu sa članom 15 i članom 16 ovog zakona.

7. Ovaj član se neće primenjivati na strane banke koje su licencirane da rade sa jednom ili više filijala na Kosovu.

Član 48

Izloženosti prema zaposlenima u banci

Banka ne daje finansijsku pomoć nijednom svom zaposlenom, niti vršiti radnje u njihovu korist preko granica koje je ustanovila CBK u odredbi

Član 49

Klasifikacija sredstava i provizije za sve finansijske institucije

1. Svaka finansijska institucija će održavati adekvatne provizije za amortizaciju ili smanjenje vrednosti svojih sredstava.
2. Svaka finansijska institucija će razviti i održavati pismene politike i procedure u vezi sa klasifikacijom i evaluacijom sredstava i provizija koje se trebaju uraditi na osnovu takvih klasifikacija i evaluacija.
3. Sve finansijske institucije moraju klasifikovati sve kredite i obezbediti za gubitke kredita provizije kao što je zatraženo odredbom ili naredbom CBK-a.

Član 50

Strane valute

CBK može doneti uredbu radi određivanja maksimalne izloženosti ka stranim valutama koje banke mogu da urade. Maksimumi se mogu primenjivati na izloženosti stranim valutama uopšteno, na određenu valutu ili valute, ili na obe.

Član 51

Zapisi korporacija i zapisi transakcija

1. Svaka banka će pripremiti i održavati u svom glavnom sedištu pismene zapise koji sadrže:
  - 1.1. njenu povelju ili ekvivalente osnivajuće dokumentacije, njene podzakonske akte i sve izmene i dopune istih;
  - 1.2. registar njenih korisničkih akcionara, uključujući i broj registrovanih akcija na ime svakog od njih;
  - 1.3. zapisnike sa sastanaka odbora direktora ili komiteta kao i rezolucije usvojene od strane odbora direktora;
  - 1.4. zapisnike sa sastanaka akcionara i rezolucije usvojene od strane akcionara;
  - 1.5. zapise računovodstva koji jasno i tačno izlažu stanje njenih poslovnih delatnosti, objašnjavaju njene transakcije i finansijsku poziciju tako da omogući CBK-u da odredi da li je institucija bila u skladu sa svim provizijama ovog zakona i uredbama i naredbama koje su na snazi;
  - 1.6. zapise koji pokazuju, za svakog klijenta banke, na dnevnom osnovama, podatke o njegovim transakcijama sa, ili za račun, tog klijenta, i sve bilanse koji su dužni tom ili za tog klijenta;
  - 1.7. kreditna dokumentacija i bilo koja informacija koja se tiče poslovnih odnosa sa njenim klijentima i drugim osobama koje CBK može opisati uredbom; i
  - 1.8. oni zapisi koji se mogu zatražiti od CBK-a.

Član 52

Kreditni registar

1. Centralna banka Kosova je osnovala Kreditni registar radi prikupljanja i obezbeđivanja informacija za olakšanje smanjenja rizika pozajmljivanja kao i za poboljšanje pristupa kreditima gde je osigurano maksimalno čuvanje ličnih podataka. Kreditno izveštavanje mora biti obavezno za sve finansijske institucije koje rade na Kosovu

2. Sve finansijske institucije kao što je definisano i navedeno u CBK odredbi moraju biti članovi kreditnog registra koji će biti lociran u CBK-u. Od njih se zahteva da popune u Kreditnom Registru sve njihove informacije o njihovim kreditima i kreditnim produktima, istoriji isplate pozajmljivača, i garantima. Za svrhu saglasnosti sa ovim članom, sva zatražena polja moraju biti popunjena. CBK odredbe i operativne instrukcije navode detalje o saglasnosti, kaznama, kreditnim izveštajima i pravima pozajmljivača.

3. Informacije u vezi hipoteka, zaloga i drugom kolateralu mogu biti dodatno izveštene u Kreditnom Registru

DEO VII RAČUNI I REVIZIJA

Član 53 Računovodstvo i finansijski izveštaji

1. Banke vode računa, popise, i pripremaju godišnje finansijske izveštaje koji adekvatno prepisuju njihove operacije i finansijsko stanje i koji prikazuju operacije i finansijsko stanje njihovih filijala, predstavništva, kako po pojedninačnim tako i po ukupnim osnovama.

2. Računovodstvo i finansijski izveštaji treba da budu u takvom obliku i u skladu i u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima računovodstva, ili drugim takvima standardima računovodstva koje bude prepisala CBK.

3. CBK može da prepiše pravila ili naredbe za druge podružnice banke za koje konsolidovani finansijski izvodi trebaju biti podneseni.

4. Kopija revizovanog finansijskog izvoda svake banke, uključujući konsolidovanu reviziju finansijskih izvoda, ukoliko je moguće, treba biti podnesena od strane banke u CBK kada postane dostupna ili najkasnije u roku od četiri meseca nakon kraja finansijske godine.

5. Svaka strana banka sa jednom ili više filijala na Kosovu će pripremiti finansijske izvode koji su zatraženi u gore navedenom stavu 4 ovog člana, pokazujući kolektivno filijale strane banke koje se nalaze na Kosovu, kao operativni segment strane banke.

Član 54 Spoljna revizija

1. Odbor direktora banke će imenovati, nakon preporuke svoje revizorske komisije, nezavisnog i kvalifikovanog spoljnog revizora koji je prihvatljiv od CBK-a a koji će, u skladu sa međunarodnim standardima revizije:

1.1. dati mišljenje o tome da li godišnji finansijski izvodi prikazuju potpun i pošten uvid u finansijsko stanje i performansu banke u skladu sa odredbama ovog zakona;

1.2. da razmatra harmonizaciju praksi i procedura unutrašnje revizije, unutrašnje inspekcije i kontrole i da preporuke za potrebno poboljšavanje;

1.3. obavestiće odbor direktora o bilo kakvom aktu prevare od strane nekog zaposlenog u banci ili neke njene filijale, ili o nepravilnostima i nedostacima u njenom upravljanju ili poslovnim operacijama zbog čega se opravdano može očekivati da će nastupiti materijalni gubici za banku ili datu filijalu.

2. Spoljni revizor banke, ili bilo koji član revizione firme, neće biti osoba povezana sa bankom ili agent ili predstavnik banke i neće imati finansijski interes u banci, uz izuzeće posedovanja depozita u banci.

3. CBK će prepisati uredbom zahteve za rotacijom revizora ili angažovanjem partnera revizorskih firmi nakon određenog vremenskog perioda radi osiguravanja nezavisne revizije. CBK će imati ovlašćenje da zatraži udaljšavanje ili zamenu revizora, ili da direktno imenuje, udaljši, ili da zameni revizora, o trošku banke, ukoliko banka ili revizor ne uspeju da ispune zahteve ovog člana za izvršenju revizije ili kada CBK razložno nije zadovoljna performansom revizora.

4. Ovaj član se neće primenjivati na stranu banku koja je licencirana da ima jednu ili više filijala na Kosovu, sve dok se uporedni zahtevi koji zadovoljšavaju CBK koriste shodno zakonu pod kojim je strana banka licencirana u njenoj matičnoj zakonskoj oblasti

Član 55 **Unutrašnja revizija**

1. Odbor direktora banke će takodje imenovati unutrašnjeg revizora koji će izveštavati revizorskoj komisiji i koji će raditi nezavisno od menadzmenta. Svaka filijala strane banke će imenovati unutrašnjeg revizora, koji mora raditi nezavisno od menadzmenta.

2. Unutrašnji revizor će imati racionalniji pristup upravljanju i članovima uprave radi razmatranja pitanja u vezi sa njihovim funkcijama i imaće pravo, nakon zahteva, da dobije od njih bilo koju informaciju ili dokumentaciju koja mu/njoj bude potrebna.

3. Unutrašnji revizor neće imati ovlašćenja da obavezuje ili predstavlja bilo koju banku u ugovorima ili drugim transakcijama.

4. Unutrašnji revizor će:

4.1. pregledati sisteme unutrašnje kontrole i nadgledaće i kritikovaće politike i procedure u pogledu računovodstva, administracije i operacija i čuvanja sredstava;

4.2. pregledati unutrašnje revizorne programe radi provera u vezi nepoštovanja i nepravilnosti na bazi procena o riziku od strane unutrašnjeg revizora;

4.3. izveštavaće u vezi nepoštovanja i nepravilnosti revizorski komitet najmanje jednom kvartalno i u sa onim procedurama koje bude odredila revizorska komisija, a gde to diktiraju nužne okolnosti, i u CBK ili odboru direktora ili oba;

4.4. pomagati i saradjevati sa spoljnim revizorom prilikom izvršenja njegovih/njenih dužnosti; i

4.5. izvršavaće istrage i druge dužnosti kao što može biti predvidjeno u bankarskim podzakonskim aktima ili predodredjeno za unutrašnjeg revizora od strane odbora direktora ili revizorskog komiteta.

Član 56 **Objavljšivanje finansijskih izveštaja i zahtevi za druga obelodanjšivanja**

1. Svaka banka će u roku od trideset dana od kraja svakog kalendarskog kvartala, objaviti u domaćim novinama pošten i tačan pregled njenog kvartalnog bilansa za kraj prošlog kalendarskog kvartala. Svaka banka će takodje, u roku od četiri (4) meseca po završetku svoje finansijske godine, objaviti u novinama prav i tačan pregled svog bilansa za predhodnu finansijsku godinu.

2. U roku od četiri meseca od kraja njene finansijske godine, svaka banka će takodje objaviti svoj godišnji izveštaj, koji će sadržati revizovane finansijske izvode, obezbediće kopije za javnost, koje će se davati na

zahtev i bez naknade. Svaka banka će poslati kopiju svog godišnjeg izveštaja u CBK kad god isti bude dostupan.

3. CBK može prepisati uredbom druge zahteve o obelodanjivanju za banke.

DEO VIII IZVEŠTAJI I PREGLEDI

Član 57 Izveštaji i pregledi

1. Svaka banka treba da pripremi i dostavi u CBK izveštaje koje se tiču njene visoke izloženosti, administracije i operacija, likvidnosti, solventnosti i profitabilnosti, i druge informacije koje CBK može zatražiti i izveštaje filijala po pojedinačnim i grupnim osnovama. Izveštaji će biti pripremljeni u takvom obliku i pojedinostima i trebaju se dostavljati u takvim intervalima kako to CBK bude odredila.

2. Svaka banka i svaka njena podružnica će biti predmet ispitivanja od strane CBK-a i od ispitivača imenovanih od CBK-a. Inspektori mogu posetiti banke u odgovarajućem vremenu kada CBK smatra to potrebnim i mogu preduzeti akcije koje se smatraju potrebnim i savetodavnim. Ovi inspektori mogu biti službenici organa neke druge zemlje kojoj je poveren monetarni nadzor ili nadzor promišljenosti finansijskih aktivnosti u toj zemlji, ako se to tiče pregleda banke koja je filijala ili ekspozitura strane banke koja ima svoju direkciju u toj zemlji ili ima značajan interes u stranoj banci koja je locirana u toj zemlji.

3. U svojim pregledima banaka i njihovih filijala, CBK i ispitivači koji su imenovani od nje mogu da:

3.1. pregledaju račune, knjige, dokumenta i ostale spise banke ili filijale; i

3.2. zahtevaju od direktora ili viših menadzera, zaposlenih i agenata banke ili filijale da im obezbede takve informacije o bilo kom pitanju u vezi njenog upravljanja i operacija koje oni budu sa razlogom tražili.

4. Svaka banka i svaka njena filijala treba da prihvati i saradjuje u potpunosti sa inspektorima CBK-a i ispitivačima koji su imenovani od CBK-a. Niko neće pokušati da uznemirava, sprečava, odlaže, koči, zastrašuje ili vrši nepropisni uticaj na inspektore CBK-a ili ispitivače koje je ona imenovala.

5. Svaki partner banke i izvršioc profesionalnih ili operativnih usluga bankama će obezbediti informacije CBK-u koje CBK može sa razlogom tražiti u vezi sa operacijama banaka i odnosima sa tim osobama.

6. CBK može zatražiti izveštaje kao što je navedeno u ovom članu direktno od bilo kog člana bankarske grupe, ukoliko se to smatra potrebnim za konsolidovanu superviziju. Konsolidovana supervizija uključuje bez ograničenja ocenjivanje organizacione strukture grupe, uprave, politike upravljanja rizikom i unutrašnje kontrole.

DEO IX SPROVODJENJE I KOREKTIVNE MERE

Član 58 Sprovođenje i Korektivne mere

1. Na osnovu procedura utvrdjenih uredbom CBK-a, CBK može preduzeti sledeće akcije, ili nametnuti sledeće kazne za direktore ili više menadzere, zaposlene, glavne akcionara, ili one koji poseduju značajan interes u banci, ukoliko se utvrdi da je ta osoba prekršila odredbe ovog zakona ili bilo koje uredbe ili naredbe CBK-a,

prekršila bilo koji uslov ili restrikciju priloženu ovlašćenju izdatom od strane CBK-a, ili se uključila u nesigurne i loše prakse po proceni CBK-a:

- 1.1. daje pismena upozorenja;
- 1.2. izriče kazne do 10,000 Evra za svaki dan u kome se prekršaj nastavi, s tim da će kazne imati imati sličan iznos za entitete sa uporedivim ukupnim sredstvima za istu vrstu prekršaja;
- 1.3. udalji ili suspenduje osobu sa njegove/njene pozicije u banci;
- 1.4. zabraniti toj osobi da radi u ili da se uključuje u bankarske i finansijske poslove na određeni deo vremena ili doživotno;
- 1.5. zatražiti da osoba nadoknadi banci gubitke koji su prouzrokovani tim prekršajem;
- 1.6. obustaviti vršenje prava glasa akcija u banci;
- 1.7. zatražiti od date osobe da stavi na raspolaganje sve ili bilo koji deo njegovih/njenih direktnih ili indirektnih vlasničkih interesa u banci ili da prestane da poseduje značajan interes u njoj;
- 1.8. zabraniti isplatu distribucije kapitala ili dividende toj osobi; i
- 1.9. sklopiti pismeni sporazum sa odborom direktora predlažući program za korektivnu akciju

2. Na osnovu procedura utvrdjenih uredbom CBK-a, CBK može preduzeti sledeće akcije, ili nametnuti sledeće kazne za banku, ukoliko se utvrdi da je ta banka prekršila odredbe ovog zakona ili bilo koje uredbe ili naredbe CBK-a, prekršila bilo koji uslov ili restrikciju priloženu ovlašćenju izdatom od strane CBK-a, ili se uključila u nesigurne i loše prakse po proceni CBK-a:

- 2.1. dati pismena upozorenja;
- 2.2. dati pismene naredbe da se prekine i odustane od takvih prekršaja i da se preduzmu korektivne mere;
- 2.3. zaključi pismeni sporazuma sa odborom direktora u cilju obezbedjenja programa korektivnih mera;
- 2.4. izreći kazne do deset hiljada (10,000) Evra za svaki dan u kome se prekršaj nastavi, s tim da će kazne imati imati sličan iznos za entitete sa uporedivim ukupnim sredstvima za istu vrstu prekršaja;
- 2.5. imenovati službenog administrator u skladu sa članom 60 i članom 61 ovog zakona; i
- 2.6. ukinuti dozvolu banci.

3. Korektivne mere zatražene po stavu 2 ovog člana mogu uključiti bez ograničenja jednu ili više sledećih postupaka:

- 3.1. zahtevanje da prosečno ukupna sredstva banke tokom bilo kog kalendarskog kvartala ne premašuju njena ukupna sredstva tokom predhodnog kalendarskog kvartala, iz zahtevati od banke da sama smanji određena sredstva ili da smanju ukupna sredstva;
- 3.2. zahtevanje da banka ne može da stiče ikakve akcijske interese kod bilo kog pravnog entiteta, ustanovljuje ili stiče druge filijale, niti da se uključuje u nove poslovne linije;

3.3. zahtevanje da banka ne može da odobri bilo kakvu izloženost nekoj filijali, osim ako je ta izloženost zajamčena tržišnim hartijama od vrednosti koje su izdate ili zagarantovane od strane vlade i denominovane u evru pod nadzorom založne treće strane, čija tržišna vrednost uvek premašuje stovadesetpet (125) % sume izloženosti;

3.4. na drugi način ograničiti ili zabraniti transakcije sa filijalama;

3.5. zahtevanje da kamatne stope koje banka plaća na depozite ne premašuju preovladjujuće kamatne stope na depozite uporednih interesa i prispeća u region gde je banka locirana, kako to bude određeno od strane CBK-a;

3.6. zahtevanje od banke ili od bilo koje njene podružnice da izmeni, smanji ili prekine sve aktivnosti za koje CBK smatra da su prouzrokovale ili po mišljenju CBK-a će najverovatnije prouzrokovati materijalne gubitke za banku;

3.7. zahtevanje od banke da otpusti jednog ili više direktora ili višeg menadzera, kako je to utvrdila CBK;

3.8. Zahtevanje od banke da se liši sebe ili likvidira bilo koju podružnicu;

3.9. zabraniti plaćanje bonusa ili preteranih kompenzacija bilo kojem direktoru ili višem menadžeru; i

3.10. zabraniti plaćanje distribucije kapitala ili dividenda.

4. Mere i kazne koje su predviđene u ovom članu ne isključuju primenu ostalih civilnih kazni ili krivičnih kazni kako je to predviđeno zakonom na snazi.

5. Sve kazne i prihodi koji su stečeni u skladu sa ovim članom će biti uplaćivani u Konsolidovani budžet Kosova.

6. Bilo koja osoba koja se uključi u neovlašćeno uzimanje depozita u suprotnosti sa članom 5 ovog zakona, bez obzira na bilokoju drugu proviziju ovog zakona, će biti predmet krivičnih kazni. Dodatno, CBK može nametnuti kaznu do desethiljada (10.000) evra za svaki dan za koji se prekr.aj nastavi i biće ovlašćena da zatraži likvidaciju poslova te osobe na osnovu odredbi zakona na snazi.

Član 59

Suspenzija i udaljavanje osoba povezanih sa bankom

1. Ukoliko CBK utvrdi da je bilo koji administrator, zaposleni ili imalac značajnog interesa u banci namerno ili više puta izvršio neki prekršaj ove uredbe ili bilo kog pravila ili naredbe što je dovelo do materijalnog gubitka banke, ili do finansijskog dobitka te osobe, ili se ona uključila u nesigurne i nezdrave radnje i nastavila je sa takvim prekršajima i radnjama i nakon pismenog upozorenja od strane CBK-a, onda CBK može da izda naredbu koja sadrži bilo koju ili sve sledeće odredbe:

1.1. zahtevati razrešenje te osobe sa njegovog/njenog položaja u banci;

1.2. zabraniti toj osobi da radi u ili da se uključuje u bankarske i finansijske poslove na određeni period ili doživotno;

1.3. zabraniti datoj osobi da direktno ili indirektno primenjuje prava glasanja koja mu pripadaju kao akcionaru banke;

1.4. zatražiti od date osobe da stavi na raspolaganje sve ili bilo koji deo njegovih/njenih direktnih ili indirektnih vlasničkih interesa u banci ili da prestane da poseduje značajan interes u njoj; i

1.5. zahtevati od date osobe da nadoknadi banci gubitke koje je ta osoba prouzrokovala takvim prekršajima.

2. Ako je bilo koja takva osoba kažnjena zbog nekon krivičnog prekršaja, CBK može izdati naredbu kojom se ta osoba privremeno suspenduje sa njegovog položaja u banci, i ako je izvodljivo, suspendovaće i obavljanje glasačkih prava na bazi akcija te osobe do okončanja krivičnog slučaja. Prekidanje krivičnog slučaja ili odluka o nedužnosti po pitanju optužbe neće sprečiti CBK da preduzme prema datoj osobi bilo koje odgovarajuće mere u skladu sa ovim zakonom.

DEO X SLUŽBENA ADMINISTRACIJA

Član 60 Osnove za imenovanje službenog administratora

1. CBK može imenovati službenog administratora banke ukoliko:

1.1 CBK utvrdi da je banka prekršila bilo koju proviziju zakona ili uredbe, ili se uključila u nesigurna i nezdrave praktilike, na način na koji će oslabiti stanje banke, ozbiljno ugroziti interese depozitora, ili rasturiti sredstva banke;

1.2. CBK ima opravdani razlog da veruje da su se banka ili njeni administratori uključili ili se uključuju u krivične aktivnosti koje su kažnjive zatvorom od jedne ili više godina, na način na koji će ugroziti interese depozitora;

1.3. CBK utvrdi da je banka u nesigurnom ili nezdravom stanju za poslovanje i banka ili njeni viši menadžeri ili direktori nisu u stanju da odmah poboljšaju takvo stanje;

1.4. banka ne uspe na bilo koji način da saradjuje sa CBK-om, ili sa njenim inspektorima i da omogući CBK-u da izvršava svoje supervizione odgovornosti, bilo kroz prikrivanje ili nemogućnosti da podnese za inspekciju bilo koju od bankarskih knjiga ili registra banke;

1.5. banka ili njeni viši menadžeri, direktori, zaposleni ili glavni akcionari ne ispoštuju naredbu CBK-a u skladu sa članom 56 ovog zakona;

1.6. banka, nakon rezolucije izdate od njenih direktora ili akcionara, zatraži imenovanje službenog administratora; ili

1.7 nivo regulativnog kapitala banke padne ispod pedeset procenata (50%) minimum regulativnog kapitala zatraženog u skladu sa članom 16 ovog zakona; ili

1.8 CBK smatra da druga banka ili bilo koji akcionar koji ima značajan interes u banci se suočacva sa rizikom nesolventnosti ili nije u stanju da ispuni regulatorne zahteve u vezi kapitala ili likvidnosti od strane matičnog supervoziora ili u zmelji gde je glavno sedište korporacije.

2. Odluci od strane CBK-a da imenuje službenog administratora će biti pridruženi razlozi zbog kojih je ona usvojena. Takva odluka će odmah biti prosledjena banci koje se tiče službena administracija i biće uvedena u registar u skladu sa članom 4 ovog zakona.

Član 61 Imenovanje i udaljavanje službenog administratora

1. Službeni administrator imenuje se od strane CBK-a na period, koji ne prelazi šest (6) meseci, kao što je određeno u odluci zatraženoj opo članu 50 ovog zakona. Period imenovanja može biti produžen od

strane CBK-a samo dva puta, za period koji ne prelazi, u svakom slučaju, tri (3) meseca. Ukoliko službeni administrator ne reši problem zbog kojih je imenovan da ih reši nakon perioda od dvanaest (12) meseci, proces prinudne likvidacije banke će početi.

2. Ukoliko okolnosti pod kojima je imenovan službeni administrator nisu rešene nakon perioda od dvanaest (12) meseci, licenca banke će biti povučena i prinudna uprava i proces likvidacije će početi u skladu sa delom XI ovog zakona.

3. Službeni administrator može biti osoba iz privatnog sektora ili službenik CBK-a koji ispunjava kvalifikacije koje je CBK propisao.

4. CBK će obezbediti pismeno obaveštenje banci o imenovanju službenog administratora.

5. Odluka CBK-a o imenovanju službenog administratora za banku će stupiti na snagu na dan naveden u odluci ili, ukoliko dan nije naveden, na dan kada je obaveštenje dato u skladu sa stavom 3 ovog člana.

6. Od dana stupanja na snagu imenovanja, sva ovlašćenja, funkcije i odgovornosti akcionara i direktora ili viših menadzera banke će biti poverena službenom administratoru, osim ako službeni administrator ne zatraži od akcionara ili direktora ili viših menadzera da nastave sa bilo kojim aktivnostima navedenim u ovom zakonu. Bilo koje akcije ili odluke donete od ili u ime banke u vezi sa službenom administracijom će biti poništene, osim ako iste nisu donete od ili po ovlašćenju službenog administratora.

7. CBK može udaljiti službenog administratora pre kraja roka određenog u paragrafu 1 iznad i imenovati kvalifikovanu zamenu. CBK mora osigurati da banka tokom celog vremena ostane pod kontrolom propisno postavljenog službenog administratora.

8. Odredbe člana 33 ovog zakona sprovode se od zvaničnog administratora osim što svaka obaveza za izveštavanje borda direktora će predstaviti obavezu za izveštavanje CBK-a. Svaka transakcija, u kojoj zvanični administrator-staratelj ima materijalnog interesa ili odnose koje obuhvaćaju banku pod zvaničnom administracijom, može se učiniti jedino pod prethodnom usvajanjem CBK-a. Ukoliko zvanični administrator ne pokrije materijalni interes ili vezu kao što je traženo, može se poništiti ugovor i CBK-a razreši zvaničnog administratora.

Član 62

Ovlašćenja i dužnosti službenog administratora

1. Službeni administrator će imati puna i izvršna ovlašćenja da upravlja i radi sa bankom. Službeni administrator može preduzeti bilo koju akciju koja je potrebna ili pogodna za izvršavanje poslova banke i da sačuva i zaštiti njena sredstva i vlasništvo ili da sprovede akcioni plan u vezi sa bankom koji je odobren od strane CBK-a.

2. Službeni administrator će raditi u skladu sa uredbama, instrukcijama i uputima dobijenim od strane CBK-a u bilo koje vreme tokom službene administracije, i biće odgovoran samo CBK-u za obavljanje dužnosti i izvršavanje ovlašćenja kao službeni administrator. Službeni administrator može preneti bilo koje od tih ovlašćenja na druge osobe, u skladu sa instrukcijama izdatim od strane CBK-a.

3. Službeni administrator će prekinuti sa isplatom bilo koje dividende ili druge vrste distribucije kapitala za akcionare, kao i bilo koje isplate za direktore osim plata ili usluga obezbedjenih za banku nakon zahteva službenog administratora.

4. Službeni administrator može zaposliti, o trošku banke u službenoj administraciji, nezavisne advokate, računovodje i savetnike koji će pomoći službenom administratoru, po uslovima koje CBK usvoji.

5. Ukoliko službeni administrator ima opravdani razlog da poveruje da su se akcionari, direktori, službenici, advokati, računovodje ili drugi profesionalci uključili ili se uključuju u krivične aktivnosti koje

su kažnjive zatvorom od jedne ili više godina ili u obmanjujućim aktivnostima, on će odmah obavestiti CBK i inicirati civilne tužbe tražeći naknadu štete i povraćaj.

Član 63

Moratorijum i efekat službene administracije na procedure i ugovore

1. CBK može, nakon pismenog zahteva od službenog administratora, izreći moratorijum suspendirajući jednu ili sve isplate od strane banke u službenoj administraciji.

2. Bez odobrenja CBK-a:

2.1. jedna osoba ne može početi ili nastaviti proceduru na sudu protiv banke koja je u službenoj administraciji; i

2.2. jedna osoba ne može uživati svoja prava pod hipotekom, obavezom, ili drugim kaucijama nad imovinom banke u službenoj administraciji, ili izdati bilo kakvo izvršenje, priložiti bilo kakav debit, ili na drugi način sprovede ili traži da sprovede bilo kakvu presudu ili naredbu dobijenu u vezi banke u službenoj administraciji.

3. Saglasnost CBK-a može da ne uzima u obzir primenu stava 2.1 i stava 2.2 ovog člana za bilo kog kreditora ili vrstu kreditora

4. Nikakvo pravo ili obaveza treće strane pod bilo kojim ugovorom u kojem je banka u službenoj administraciji strana ne može biti prekinuto, ubrzano ili modifikovano samo zbog imenovanja službenog administratora ili bilo koje radnje preduzete od službenog administratora.

5. Službeni administrator može zatražiti od CBK-a da izda naredbu svim bankama kojom naredjuje svim bankama da odmah prekinu sa izdavanjem kredita za bilo kog od dužnika počinioa banke koja je pod službenom administracijom i njihovim povezanim entitetima, naredba koja će ostati na snazi do onda kada dužnici postignu sporazum sa službenom administracijom da plate usluge kreditovanja banke pod službenom administracijom. Prilikom određivanja da li da izda takvu naredbu CBK može uzeti u obzir finansijsko stanje dužnika i mogući uticaj na treće strane.

Član 64

Preuzimanje kontrole nad bankom

1. Odmah nakon imenovanja, službeni administrator će osigurati vlasništvo, kancelarije, sredstva i zapise banke, i može preduzeti sve potrebne ili pogodne korake koji imaju za cilj tu svrhu, uključujući bez ograničenja:

1.1. Zamena brava za spoljne ulaze u zgradu banke i kancelarije;

1.2. Promena pristupnih kodova u kompjutere banke i dozvola pristupa samo ograničenom broju zaposlenih;

1.3. Izdavanje novih propusnica za ovlašćene zaposlenike za ulaz u zgradu banke i kontrola pristupa za druge zaposlene u prostorije banke.

2. Tokom službene administracije, službeni administrator će imati neograničeni pristup, i kontrolu nad, vlasništvom, kancelarijama, sredstvima i knjigama računa banke i drugim zapisima banke koja je predmet službene administracije.

3. Odmah nakon zahteva službenog administratora, nadležni službenik za primenu zakona će, ukoliko je potrebno primenom sile, pomoći službenom administratoru da udje u bilo koji deo banke i da dobije kontrolu nad tim delom i da osigura vlasništvo, kancelarije, sredstva, knjige i zapise. Odluka CBK-a kojom se imenuje

službeni administrator će biti pravnosnažna i imaće dejstvo izvršne sudske odluke i zahtevaće od službenika za sprovođenje zakona da obezbede takvu vrstu pomoći.

4. Direktori, službenici i zaposleni banke će osigurati službenom administratoru sve zapise i dokumentaciju koja se odnosi na banku i bilo koju drugu dokumentaciju ili izveštaj koji zatraži službeni administrator.

Član 65

Popis i akcioni plan

1. Ne kasnije od 30 dana od dana imenovanja, službeni administrator će pripremiti i predati CBK-u popis bankarskih sredstava i obaveza. Taj izveštaj će nabrojiti sredstva na osnovu njihovih različitih profila i klasifikovaće nekvalitetne kredite.

2. Ne kasnije od 60 dana od dana imenovanja, službeni administrator će pripremiti i predati u CBK izveštaj o finansijskom stanju i budućim prospektima banke koja je predmet službene administracije. Službeni administrator će u izveštaju uključiti i procenu sume od sredstava koja će se najverovatnije realizovati prilikom likvidacije banke.

3. U izveštaju navedenom u stav 2 ovog člana, službeni administrator će predložiti akcioni plan koji će, ukoliko je moguće, predložiti vraćanje banke u saglasnost sa zakonom izvršavajući plan korektivnih mera koje mogu uključivati i povećanje kapitala; ili, ukoliko banka ne može biti rehabilitovana, neku drugu vrstu mera koje će biti dizajnirane da minimiziraju remećenje depozitora i da sačuvaju stabilnost bankarskog sektora. Službeni administrator će odmah osigurati bilo koji dodatni izveštaj ili informaciju koja se može zatražiti od CBK-a.

Član 66

Povećanje kapitala od postojećih akcionara

1. Na osnovu izveštaja uradjenog u skladu sa članom 65 ovog zakona kao i nakon odobrenja od strane CBK-a, službeni administrator može preduzeti sledeće postupke za povećanje kapitala banke preko izdavanja novih akcija:

1.1. odrediti obim gubitaka i pripremiti bilans banke pokrivajući sumu tih gubitaka preko profita banke, rezervi i, ukoliko je potrebno, kapitala; i

1.2. obavestiti postojeće akcionare o sumi dodatnog kapitala koji je potreban da se banka ponovo vrati u saglasnost sa svim kapitalnim zahtevima i dozvoliće tim akcionarima da prepisu i kupe dodatne akcije, podnoseći obaveze koje su jednake sa punom sumom dodatnog kapitala koji je potreban u roku od tri dana od dana tog obaveštenja.

2. Postojeći akcionari banke u službenoj administraciji neće imati preventivna ili druga prava da kupe dodatno izdate akcije izuzev kako je to navedeno u ovom članu.

Član 67

Rekapitalizacija novih akcionara

1. Na osnovu izveštaja uradjenog u skladu sa članom 65 ovog zakona i nakon odobrenja od CBK-a, službeni administrator može preduzeti sledeće mere da bi povećao kapital banke preko izdavanja akcija novim akcionarima u sledećim okolnostima:

1.1. U slučaju da obaveze od strane postojećih akcionara nisu podnesene u sumi koja je jednaka punoj sumi dodatnog potrebnog kapitala; ili

1.2. Bez ponude akcija postojećim akcionarima, ukoliko centralna Banka utvrdi da-

1.2.1. ekspeditivna rezolucija banke radi održavanja finansijske stabilnosti je potrebna, ili

1.2.2. postojeći akcionari nisu više pogodni za održavanje značajne pozicije u kapitalu banke; ili

1.2.3. je došlo do neuspeha prilikom blagovremenog povinovanja sa korektivnim merama u skladu sa članom 66 ovog zakona zahtevajući povećanje kapitala banke.

2. Da bi se izvršila rekapitalizacija od novih akcionara, službeni administrator će:

2.1. Ukoliko već nije uradio u skladu sa članom 66 ovog zakona, odrediti obim gubitaka i pripremiti bilans banke pokrivajući sumu tih gubitaka preko profita banke, rezervi i ukoliko je potrebno kapitala;

2.2. Ukoliko je potrebno da se gubitci odraze, umanjiti nominalnu vrednost neplaćenih deonica, bez obzira da druge odredbe zakona;

2.3. Odrediti sumu i vrednost fondova koji su potrebni da se banka vrati u saglasnost sa svim zahtevima o kapitalu;

2.4. Učiniti da banka izda dodatne akcije u sumi koja je potrebna i izvršiće prodaju akcija od strane banke i kupovinu tih akcija od strane novim investitora.

3. Bez obzira na bilo koji zakon koji može stupiti na snagu za regulisanje tržišta obveznica i drugih prijava od strane izdavača hartija od vrednosti, nadležni organ na osnovu tog zakona će preduzeti potrebne mere da dozvoli takvo izdavanje u roku od tri (3) radna dana.

Član 68

Stapanja, prodaje i druga restrukturiranja

1. Na osnovu izveštaja uradjenog u skladu sa članom 65 ovog zakona i uz odobrenje CBK-a, službeni administrator može izvršiti stapanje banke ili transfer, celokupnih ili delimičnih, sredstava i obaveza banke.

2. Transfer sredstava i obaveza banke može biti i transfer u privremenu banku, koja je osnovana od strane vlade ili CBK-a na privremeni period u cilju rešavanja problematične banke.

3. U skladu sa instrukcijama dobijenim od strane CBK-a, službeni administrator može odobriti restrukturiranje obaveza banke preko aranžmana sa kreditorima banke, uključujući smanjenje, modifikaciju, reorganizaciju i zamenu potraživanja.

4. Ukoliko pasiva banke pod zvaničnom administracijom koja se prenosi kod druge banke obuhvata transfer osiguranih depozita i jedino ukoliko vrednost isplate je niža od iznosa obezbeđenih nadoknada depozitora, onda razlika do iznosa obezbeđenih transferisanih depozita se isplaćuje iz Fonda za osiguranje depozita Kosova u drugoj banci u skladu sa zakonom koji uređuje sistem osiguranja depozita. Nakon takvog transfera pasiva banke i korišćenja fondova za osiguranje depozita, licencija banke pod zvaničnom administracijom će se opozvati, banka se stavlja na likvidaciju i ona se likvidira u skladu sa odredbama Poglavlja XI.

Član 69

Troškovi službene administracije

Službeni administrator će primati platu koja je određena od strane CBK-a. Svi troškovi koji nastali na osnovu službene administracije će biti na teret banke koja je predmet tih procedura.

Član 70

Prekid službene administracije

1. Službena administracija će se završiti na kraju perioda određenih u odluci za imenovanje službenog administratora ili bilo kakvog produžetka tog perioda kao što je navedeno u članu 61 ovog zakona.

2. Službena administracija će se završiti pre isteka gore navedenog perioda ukoliko CBK utvrdi da:

2.1. službena administracija nije više potrebna zato što su razlozi za imenovanje službenog administratora otklonjeni; ili

2.2. banka ne može biti rehabilitovana i CBK izdaje odluku da se oduzme licenca banci u skladu sa članom 14 ovog zakona kao i da se otpočne sa procedurom likvidacije u skladu sa odredbama člana 71 ovog zakona.

3. U slučaju završetka službene administracije koja ne uključuje zatvaranje banke, službeni administrator će nastaviti sa dužnostima direktora ili viših menadžera banke sve do nominacije i/ili odabira direktora ili viših menadžera. Nakon nominacije i/ili odabira direktora ili viših menadžera, službeni administrator će vratiti kontrolu nad bankom i njenom opremom, kancelarijama, sredstvima, knjigama i zapisima nadležnim organima.

4. Odluci CBK-a da prekinue sa službenom administracijom će biti pridružena i preporuka od službenog administratora i detaljni izveštaj pripremljen od službenog administratora koji podržava preporuku.

5. U roku od pet (5) dana od prekida imenovanja, službeni administrator će pripremiti i predati u CBK krajnji izveštaj i računovodstvo službene administracije.

DEO XI STEČAJ I LIKVIDACIJA

Član 71 Osnove za pokretanje stečaja

1. U slučaju oduzimanja dozvole na osnovu člana 14, izuzev oduzimanja u skladu sa članom 14 stav 1.1, ovog zakona, CBK će simultano preuzeti vlasništvo i kontrolu nad tom bankom preko izvršioca stečaja imenovanog od strane CBK-a. Ova procedura će biti poznata kao stečaj.

2. Izvršilac stečaja može biti osoba iz privatnog sektora ili službenik CBK-a koji ispunjava kvalifikacije zatražene od CBK-a. CBK može udaljiti izvršioca stečaja. Uslovi o naknadi izvršioca stečaja će biti određeni od strane CBK-a i mogu uključiti podsticaje za ispunjavanje objekta određenih od CBK-a i mogu uključiti kazne za neuspeh prilikom ispunjavanja tih objekta.

3. Kompenzacija za izvršioca stečaja i eksperte koje on/ona angažuje, pokrivanje njihovih troškova i troškova CBK prilikom izvršenja ove uredbe u vezi sa bankom će biti izvršena od sredstava banke. Isplate izvršiocu stečaja će biti uradjene po trenutnim osnovama ukoliko po proceni izvršioca stečaja ima dovoljno likvidnih sredstava. Bilo kakva dugovanja izvršiocu stečaja na kraju perioda stečaja će biti isplaćena od procedure prodaje sredstava banke uz prioritete opisane u članu 75 ovog zakona.

Član 72 Obaveštenje i registracija stečaja

1. Odluka CBK da imenuje izvršioca stečaja će biti efektivna na dan njenog izdavanja, ukoliko ta odluka ne navodi drugačije. Izvršilac stečaja će odmah postaviti na svakoj kancelariji banke obaveštenje u kojem će navesti oduzimanje licence i imenovanje od strane CBK-a, precizirajući dan stupanja na snagu i vreme posedovanja od strane izvršioca stečaja naglašavajući da:

1.1. ovlašćenja osoba koje su uključene u finansijsku odgovornost banke otkazana;

1.2. osobe koje su ranije imale ovlašćenja da daju instrukcije u ime banke u vezi plaćanja ili transfera bankarskih sredstava ili sredstava kojima banka upravlja nisu više ovlašćene; i

1.3. licenca banke je oduzeta.

2. Izvršilac stečaja će objaviti obaveštenje precizirajući preduzete akcije u jednim ili više novina opšte cirkulacije u zajednicama u kojima banka ima svoje kancelarije i urediće objavljivanje takvog obaveštenja svake nedelje za naredne četiri nedelje i obavestiće po potrebi nadležne organe i dostaviće kopije takvih akcija CBK-u u roku od dva dana od dana preduzete akcije.

Član 73

Ovlašćenja i dužnosti izvršioca stečaja i efekti stečaja

1. Nakon imenovanja izvršilac stečaja će postati jedini pravni zastupnik banke, i naslediće sva prava i ovlašćenja akcionara i direktora i viših menadzera banke. Takva prava i ovlašćenja mogu uključivati držanje prava na knjige, zapise i sredstva banke; upravljanje, operacija i predstavljanje banke; rangiranje sredstava i potraživanja; prenošenje ili raspolaganje imovinom; i preduzimanje bilo koje druge akcije koja je potrebna za efikasnu likvidaciju banke kao i za dobijanje maksimalne sume od prodaje sredstava, uključujući bez ograničenja

1.1. nastavljane ili prekidanje bilo koje operacije banke;

1.2. pozajmljivanje novca zagaranovanog njenim sredstvima ili bez garancije;

1.3. suspendovanje ili ograničavanje plaćanja dugova u skladu sa odobrenjem CBK-a kao što je navedeno ispod;

1.4. zapošljavanje specijalista, eksperata ili profesionalnih savetnika;

1.5. upravljanje računima banke;

1.6. prikupljanje zakasnelih dugova banke i nadoknada dobara koje poseduju treće strane;

1.7. iniciranje ili odbrana banke u bilo kojim pravnim procedurama i izvršavanje bilo kojeg relevantnog instrumenta u ime banke; i

1.8. restrukturiranje obaveza banke preko aranžmana sa kreditorima banke, uključujući redukciju, modifikaciju, prerasporedjivanje i obnavljanje njihovih potraživanja, do sume koja je određena od strane CBK-a.

2. Izvršilac stečaja će raditi u skladu sa uredbama i uputima dobijenim od strane CBK-a tokom celog vremena trajanja likvidacije, i biće odgovoran samo CBK-u za obavljanje poslova i izvršenje ovlašćenja kao izvršilac stečaja.

3. Izvršilac stečaja ne može uzimati nove depozite. Izvršilac stečaja može produžiti kredite samo postojećim klijentima u skladu sa uslovima sporazuma na snazi u vreme imenovanja izvršioca stečaja.

4. Izvršilac stečaja može nastaviti sa svin operacijama izuzev onih koje su navedene u stav 3 ovog člana i može pozajmljivati novac na osiguranim i neosiguranim osnovama. Izvršilac stečaja može zaustaviti ili ograničiti isplatu neke obaveze, zaposliti ili udaljiti nekog službenika, zaposlenog ili savetnika, izvršiti bilo koji instrument u ime banke i inicirati ili braniti i sprovesti u ime banke bilo koju akciju ili pravnu proceduru.

5. Izvršilac stečaja će imati neograničen pristup u i kontrolu nad kancelarijama, računovodstvenim knjigama i drugim zapisima, i drugim sredstvima banke i njenih filijala. Na osnovu zahtevu izvršioca stečaja,

nadležni službenik ili službenici za primenu zakona će pomoći izvršiocu stečaja da udje u prostorije banke ili da vrši kontrolu bankarskih zapisa.

6. Svaka osoba koja se namerno mesa u pristup izvršioca stečaja ili u njegovu kontrolu prostorija, kniga računa i ostalih zapisa, ostalih sredstava banke za koje je on/ona postavljen, biće poslata u zatvor na period od najmanje jedne godine a najviše pet godina, ili će biti kažnjeno novčanom kaznom od najmanje hiljadu (1000) evra dnevno, a najviše pethiljada (5000) evra dnevno za svaki dan za koji se prekršaj nastavi, ili će biti preduzete obe mere.

7. CBK će odobriti ili odbiti stapanje banke sa drugom bankom, ili prodaju suštinski celokupnih sredstava banke drugoj banci, na bazi kriterijuma iz člana 39 o sjedinjenjima.

8. Izvršilac stečaja će imati ista prava i privilegije i za njega će važiti iste dužnosti, kazne, uslovi i ograničenja koja se primenjuju na direktore, više menadžere ili ostale zaposlene u banci koja je licencirana na osnovu ovog zakona.

9. Ovlašćenja administrator i akcionara banke biće suspendovana za vreme stečaja, međutim, s tim da izvršilac stečaja može da odredi da direktori ili viši menadžeri vrše posebne funkcije za banku; i sa tim da te osobe mogu biti otpuštene sa svojih mesta u banci od strane izvršioca stečaja i posle toga prestaće da primaju nadoknade od banke.

10. Izvršilac stečaja će osigurati vlasništvo, kancelarije, knjige, zapise, i sredstva banke i nastojaće da spreči njihovo rasipanje krađom ili drugim nepropisnim radnjama preuzimajući mere koje obuhvataju sledeće, ali nisu ograničene samo na njih:

10.1. zamena brava i ograničenje pristupa novim ključevima za spoljne ulaze u prostorije banke i za vrata unutar prostorija koje sadrže finansijska sredstva ili informacije ili opremu koja može da omogući nekoj osobi da ostvari nezakonit pristup u finansijskim sredstvima;

10.2. promena ili ustanovljenje pristupnih kodova u kompjutere banke i dozvola pristupa samo ograničenom broju poverljivih zaposlenih;

10.3. izdavanje novih foto-identifikacionih propusnica za ulaz ovlašćenih zaposlenih u prostorije banke i kontrola pristupa ostalih osoba u prostorije banke;

10.4. poništavanja ovlašćenja osobama da angažuju finansijsku odgovornost banke i izdavanje novih ovlašćenja, kako bude prikladno, i obaveštavanje trećih strana o tome;

10.5. obaveštavanje korespodentskih banka, pisara i agenata za prenos obveznica i spoljnih menadžera za sredstva banke da osobe koje su ranije bile ovlašćene da daju instrukcije u ime banke u poslovima sa bankarskim sredstvima ili sredstvima kojima banka upravlja, nisu više ovlašćene i da samo izvršilac stečaja i osobe koje je izvršilac stečaja ovlastio imaju takva ovlašćenja; i

10.6. suspendovanje isplate raspodele kapitala uopšte i bilo koje isplate direktorima, višim menadžerima i glavnim akcionarima; međutim, s tim, da se razumna naknada može platiti direktorima i višim menadžerima ili drugom osoblju banke za usluge koje su oni izvršili u banci po zahtevu izvršioca stečaja.

11. Izvršilac stečaja će ustanoviti novi bilans za banku, na bazi njegovih/njenih uvida u likvidacione vrednosti sredstava banke sa odgovarajućim smanjenjem vrednosti obaveza banke po obrnutom redu od prioriteta u isplati raspodele pri likvidaciji sredstava banke. Smatraće se da su obaveze dospеле na naplatu a interes će prestati da se gomila od datuma postavljanja izvršioca stečaja. Nedospеле obaveze će se diskontovati na sadašnju vrednost po kamatnoj stopi koju bude odredio CBK.

12. U roku od jednog meseca od preuzimanja banke izvršilac stečaja će napraviti inventar sredstava i imovine banke i kopiju toga će dostaviti CBK-u, koja će napraviti drugu kopiju koja će biti dostupna javnosti radi uvida.

13. U roku od trideset (30) dana od dana imenovanja, izvršilac stečaja može odbaciti bilo koji neispunjeni ili delimično ispunjeni ugovor, ukoliko bi ispunjenje tog ugovora bilo opterećenje za banku i ukoliko će odbacivanje unaprediti urednu administraciju banakrskih poslova i zaštititi interese depozitora. Bilo koja odgovornost koja proizilazi iz odbacivanja će biti određena kao na dan odbacivanja i biće ograničena na stvarno nastalim direktnim štetama i neće uključivati bilo kakvu odštetu za izgubljeni profit ili priliku ili nenovčana štete. U slučaju odbacivanja ugovora o zakupu pokretne i nepokretne imovine, vlasniku će biti dato obaveštenje trideset (30) dana unapred.

14. Što je pre moguće nakon dana imenovanje, izvršilac stečaja može da dozvoli ulagačima da povuku ili da isplati poveriocima takve iznose koje on bude smatrao odgovarajućim za tu namenu; ali, s tim da svi kreditori koji su u sličnoj situaciji trebaju biti tretirani na isti način;.

15. Kada izvršilac stečaja preuzme banku:

15.1. Bilo koji rok, statutarni, ugovorni ili neki drugi, sa čijim istekom bi isteklo ili se ugasilo i bilo koje pravo ili zahtev banke, će biti suspendovan;

15.1.1. izračunavanje isteresa ili kazni protiv obaveza banke će biti suspendovano i nijedna druga nakanda ili obaveza se neće akumulirati na obaveze banke;

15.1.2. svi pravni postupci protiv banke će stati i ostvarivanje bilo kog prava na sredstva banke će biti suspendovano. Nijedno pravo ne može biti izvršeno nad sredstvima tokom likvidacije banke, izuzev prava datih izvršiocu stečaja, i nijedan kreditor nemože pripojiti, prodati ili uzeti vlasništvo nad nekim sredstvom banke za svrhu izvršenja njegovog potraživanja ili inicirati ili nastaviti bilo koju pravnu proceduru da povрати dug ili interes nad obveznicama u sredstvima banke.

15.2. Svaka dopuna ili akcijski interes, osim onog koji je postojao šest meseci pre datuma stečaja, će biti odbačeni, i nikakva dopuna ili akcijski interes osim onih koje je doneo izvršilac stečaja u primeni ovog člana neće biti dovedena u vezu sa sredstvima ili imovinom banke sve dok traje stečaj;

15.3. Prava akcionara prestaju, izuzev prava da pobjuju prihod, ukoliko ga bude, u skladu sa članom 75 ovog zakona; i

15.4. izvršilac stečaja može prodati sredstva banke ili urediti preuzimanje obaveza banke po uslovima koje on/ona bude smatrao poštenim.

16. Ukoliko izvršilac stečaja ima opravdani razlog da veruje da su se akcionari, direktori, službenici, advokati, računovodje ili drugi profesionalci uključili ili se uključuju u kriminalne ili aktivnosti obmane, on će odmah otpočeti sa građanskim tužbama tražeći naknadu štete i povraćaj.

17. Procedure za utvrđivanje validnosti i prioriteta zahteva i za likvidaciju sredstava banke i povraćaj imovine klijentima banke biće propisane od strane CBK-a; uz uslov da se prodaja sredstava banke izvrši na transparentan i komercijalno prihvatljiv način.

18. Bilo koja sredstva banke koja nisu prodana do kraja roka stečaja mogu se ostaviti od strane izvršioca stečaja ili dati dobrotvornim institucijama koje podstiču narodno zdravlje ili obrazovanje. Kreditori banke ne mogu polagati prava i zahteve na ta sredstva.

19. Izvršilac stečaja će svakog meseca izveštavati CBK-u o napretku stečaja u obliku koji CBK može propisati i obezbediće bilo koju drugu informaciju po zahtevu CBK-a.

20. Izvršilac stečaja može, nakon pismenog odobrenja od strane CBK-a i u skladu sa njenim uputima, izvršiti sledeće aktivnosti:

20.1. prodati sredstva i obaveze banke preko kupovine i preuzimanja transakcija; ili

20.2. organizovati restrukturiranje bankarskih sredstava i obaveza ili nastaviti sa postojećim ili potrebnim operacijama preko privremene banke.

21. Za svrhu stava 20 ovog člana, privremena banka je banka utemeljena od strane vlade ili CBK-a na privremeni period za svrhu rešavanja posrnule banke.

22. Ukoliko je pasiva banke prenetu u neku drugu banku odmah nakon povlačenja licence banke u skladu sa odredbama stava 20.1 ovog člana, koji takođe uključuje i transfer osiguranih depozita i ukoliko je samo iznos uplate manji od nadoknađenog iznosa osiguranih ulagača, onda se razlika do iznosa osiguranih transferisanih depozita u neku drugu banku isplaćuje iz Fonda za osiguranje depozita Kosova, u skladu sa zakonom koji uređuje sistem osiguranja depozita.

Član 74 **Izbegavanje prestečajnih transfera**

1. Izvršilac stečaja može ukinuti transakcije koje su bazirane na falsifikovanom ili lažnom dokumentu koje je banka izvršila na štetu kreditora u roku od pet (5) godina od datuma stupanja na snagu stečaja.

2. Likvidator može da podnese tužbu u sudu da poništi donje transakcije, koje utiču na aktivu banke ili da preuzima od trećih strana transfere izvršene od banke, i to:

2.1. neopravdani besplatni transferi za, ili osobama povezanim sa, direktorima ili višim menadžerima i glavnim akcionarima ili imaćima značajnih interesa u banci koji su učinjeni do pet godina pre datuma stupanja na snagu stečaja;

2.2. neopravdani besplatni transferi trećim stranama koji su učinjeni do tri godine pre datuma početka stečaja;

2.3. transakcije u kojima naknade koje je banka dala znatno premašuju one koje je primila, a koje su izvršene do tri godine pre datuma stupanja na snagu stečaja;

2.4. svaki čin koji je učinjen sa namerom da sve umešane stranke zadrže sredstva od kreditora banke, ili na neki drugi način uskrate njihova prava do pet godina pre stupanja na snagu stečaja; i

2.5. transferi imovine banke na, ili u korist kreditora na račun duga koje je nastao do šest (6) meseci pre datuma stupanja na snagu stečaja koji imaju efekat da povećaju iznos koji bi kreditor primio pri likvidaciji banke; uz uslov da isplata depozita u iznosu koji ne premašuje dve hiljade (2000) evra po depozitoru ne podleže ovoj odredbi.

3. Transakcije sa osobama povezanim sa bankom izvršene u roku od jedne (1) godine od dana stupanja na snagu stečaja, ukoliko su štetne prema interesima ulagača i drugih poverioca mogu se poništiti i nadoknaditi šteta od tih lica.

4. Meru da se ukine neki transfer, likvidator stečaja može da donese u roku od jedne godine posle datuma stupanja na snagu stečaja.

5. Bez obzira na prethodne stavove, likvidator stečaja može da ne ukine isplatu ili transfer od strane banke ako je on izvršen u redovnom toku poslovanja banke, ili je bio deo istovremene razmene po realno ekvivalentnoj vrednosti, ili ako je posle transfera primalac dao novi neosigurani kredit banci koji banka nije izmirila do datuma stupanja na snagu stečaja.

6. Izvršilac stečaja može povratiti imovinu ili vrednost imovine koju je banka prenela od početnog korisnika na drugog korisnika samo ako drugi korisnik nije dao poštenu vrednost za imovinu iako je znao da bi prvi transfer mogao biti ukinut po ovoj odredbi.

7. Likvidator može da nalaže da se informacija o pokretanju zakonske procedure poništenja jednog transfera registruje u javni registar o vlasništvu nad nepokretnom imovinom i svakom drugom pravu o imovini i jedna osoba koja preuzima titulu prema toj imovini ili otkupljuje neko akcionarsko učešće ili drugi interes nad tom imovinom, nakon arhiviranja jednog takvog obaveštenja, titula ili učešće preuzeto od njega je subjekt prava banke da preuzima tu imovinu.

8. Najmodavac prostorija banke ili komunalno preduzeće ili drugi pružalac komunalnih usluga uključujući, bez ograničenja, preduzeća koja isporučuju struju, gas, vodu, ili telefonske usluge, ne mogu da promene, odbiju, niti prekinu te usluge banci zbog njenog stečaja ili zbog neplaćenih usluga pre uvođenja stečaja; međutim, s tim da na zahtev najmodavca prostorija banke ili komunalnog preduzeća, banka je dužna da deponuje pokriće u neku komercijalnu banku kao uslov da najmodavac ili komunalno preduzeće imaju obavezu da nastave da pružaju svoje usluge i za vreme stečaja, i ne može da traži da takav deposit bude veći od iznosa troškova usluga koje su pružene banci u mesecima neposredno pre datuma stupanja na snagu stečaja.

9. Bez obzira na gore navedeno:

9.1. nepovratni platni nalozi novca i hartija od vrednosti izdati od jedne banke na uplatu ili sistem uplata i na odlaganje hartija od vrednosti priznate kao takve od CBK su zakonski primenjive i obavezujuće za stranke i, nakon odluke o povlačenju licence banke i imenovanju likvidatora, ali samo ukoliko se nalozi za transfer postaju nepovratni pre nego što jedna takva odluka bude stupila na snagu; ili;

9.2. kada je banka izdala nalog za nepovratne transfere novca i nalog za transfer hartija od vrednosti preko sistema uplata ili sistema od pisanja hartija od vrednosti nakon stupanja na snagu odluke o povlačenju licence i imenovanju likvidatora i nalozi za transfer se primenjuju na dan donošenja te odluke, nalozi za transfer su zakonski primenjivi i obavezujući za treće strane, osim ukoliko likvidator dokazuje da je operater sistema bio upoznat sa odlukom pre nego što su nalozi o transferu postali nepovratni.

10. Nijedan zakon, pravilnik ili praksa za poništenjem ugovora i emitovanih transakcija ili usvojeni pre stupanja na snagu odluke o povlačenju licence banke i imenovanje likvidatora ne vodi ka rešavanju umrežavanja iz sistema isplata ili otpisa hartija od vrednosti priznata kao takva od CBK zbog te odluke.

11. Za svrhu stava 9 i 10 ovog člana:

11.1. Nalog o transferu koji se uključio u novčani ili sistem poravnanja obveznica postaje neopoziv u vreme koje je definisano putem odredbi tog sistema; i

11.2. "Neto" znači konverzija u jedno neto potraživanje ili jednu neto obavezu potraživanja i obaveza koje proizilaze iz naloga o transferu koje učesnik ili učesnici u sistemu poravnanja ili izdaju za, ili primaju od, jednog ili više učesnika u tom sistemu uz rezultat da samo jedno neto potraživanje ili neto obaveza ostaje.

12. Ništa u ovom zakonu i nikakva odluka koja se donese u skladu sa ovim zakonom nemože sprečiti ili zabraniti aktiviranje operacija zakona o obavezama između banke koja je predmet likvidacije procedura na osnovu ovog poglavlja i njenih ugovornih strana.

13. Prilikom određivanja prava i obaveza između banke i njenih ugovornih strana, značaj će biti dat na odredbe o prestanku prestanak odredbi o važećim finansijskim ugovorima među njima. Neto vrednost prekida određena u skladu sa važećim finansijskim ugovorom među njima će biti potraživanje banke ka

ugovornoj strani ili će biti prihvaćeno nakon njegovog ocenjivanja kao potraživanje ugovorne strane ka banci. Za svrhu ovog paragrafa:

13.1. „Odgovarajući finansijski ugovor“ znači bilo koji od sledećih sporazuma:

- 13.1.1. sporazum „suap“ o razmeni valuta ili interesnih normi;
- 13.1.2. osnovni sporazum za razmenu „suap“;
- 13.1.3. aktuelni sporazum „suap“, budući, odloženi ili neki drugi za valutne razmene;
- 13.1.4. sporazum koji predviđa transakcije oblika plafon i pod;
- 13.1.5. sporazum za razmenu roba;
- 13.1.6. oročeni sporazum za interesne norme;
- 13.1.7. sporazum za ponovnu kupovinu ili povratni sporazum za ponovnu kupovinu;
- 13.1.8. aktuelni, budući, oročeni ili neki drugi sporazum za robe;
- 13.1.9. sporazum za kupovinu, prodaju, preuzimanju ili pozajmljivanje hartija od vrednosti, za vršenje kliringa ili otpisanje transakcija hartija od vrednosti ili da se deluje kao ulagač hartija od vrednosti;
- 13.1.10. svaki sporazum derivativa ili opcije;
- 13.1.11. svaki glavni sporazum – master sporazum;
- 13.1.12. jedna garancija za obaveze prema pismenom sporazumu; i
- 13.1.13. svaki sporazum bilo koje vrste utvrđen pravilnikom CBK-a;

13.2. „Neto vrednost istupanja“, znači neto iznos preuzet nakon utvrđivanja uzajamnih obaveza među strankama u jednom odgovarajućem finansijskom ugovoru u skladu sa njegovim odredbama.

14. Osim onoga što je obuhvaćeno u ovom stavu i shodno stavu 15. ovog člana, ne dozvoljava se nikakva protiv vrednost u vezi potražnji prema banci nakon stupanja na snagu odluke o povlačenju licence i imenovanju likvidatora ili u roku od 3 meseci pre jedne takve odluke.

15. Pretenzije prema banci koje proizilaze iz depozita odrediće se u odnosu na svaki iznos koji banka duguje jednom ulagaču, od dana kada je povučena licenca i imenovan likvidator, (i) automatski ukoliko se taj iznos odmerava ili je istekao datum, (ii) ukoliko se ulagač tako opredeli, ukoliko iznos nije odmeren ili zakasnio. Treba pojasniti, jer stav nije dovoljno jasan.

Član 75 **Prioriteti u isplati zahteva**

1. Kod svake prinudne likvidacije aktive jedne banke, osigurani odobreni zahtevi treba da se isplaćuju u meri realizacije osiguranja ili da se osiguranje vraća osiguranom poveriocu. Ostali odobreni zahtevi isplaćuju se u odnosu na sav ostali dug prema donjem utvrđenom redosledu:

- 1.1. krediti koji su dati banci od CBK do imenovanja likvidatora;
- 1.2. krediti koji su dati banci pre imenovanja likvidatora i pod čijim kolatelarom je aktiva banke i do nivoa tog kolatelara;

1.3. potrebni i opravdani troškovi učinjeni od likvidatora i CBK, uključujući i profesionalne honorare za primenu odredbi članova za stečaj;

1.4. zahtev od Fonda za osiguranje depozita Kosova za osigurane ulagače;

1.5. kredite koje su dati banci pre imenovanja likvidatora;

1.6. ne osigurane depozite;

1.7. ne osigurane kredite, koje su dati banci pre imenovanja likvidatora; i

1.8. među zavisni dug.

2. Ako iznos koji je na raspolaganju za isplatu bilo koje klase zahteva nije dovoljan da obezbedi isplatu u potpunosti, takvi zahtevi će biti umanjeni u jednakoj srazmeri.

3. Posle isplate svih dostavljenih zahteva, biće isplaćeni svi preostali koji nisu dostavljeni na vreme koje je pravilima propisano za dostavljanje. Svi prihodi koji preostanu posle isplate svih zahteva depozitora i ostalih kreditora biće raspoređeni među akcionarima banke u skladu sa njihovim pravima.

Član 76 Konačni izveštaj CBK-u

Kada prihodi od prodaje sredstava banke budu raspodeljeni izvršilac stečaja će dostaviti izveštaj CBK-u u kome će biti priložen izvod o prihodu i troškovima i izvorima i korišćenju sredstava tokom perioda stečaja. Nakon što CBK odobri izveštaj, CBK stečaj će biti prekinut i CBK i izvršilac stečaja biće oslobođeni bilo koje dalje odgovornosti u vezi sa stečajem banke.

Član 77 Razne stečajne odredbe

1. Profesionalnim radnicima koji su postavljeni da predstavljaju ili pomažu izvršiocu stečaja ili CBK-u u vezi sa stečajem neće biti isplaćeni iznosi koji su veći od onih koji su isplaćivani zaposlenima ili agentima banke za slične usluge, osim što CBK može dozvoliti isplatu po većim stopama, ako CBK utvrdi da je isplata takvih većih stopa neophodna da bi se angažovalo i zadržalo neophodno osoblje.

2. CBK će imati ovlašćenja da isplati naknadu izvršiocu stečaja i njegovim/njenim agentima za njihov rad pod uslovima za koje CBK smatra da su ispravni.

Član 78 Dobrovoljna likvidacija

U slučaju da banka, rezolucijom njenih akcionara, zatraži da njena licenca bude oduzeta na osnovu odredbi ovog zakona i CBK, nakon predstavljenog plana, utvrdi da banka ima dovoljno sredstava da zadovolji svoje obaveze, likvidacije će se uraditi momentalno i svi ulagači će biti isplaćeni u roku od pet dana od strane banke, u skladu sa procedurama koje će biti izdate od CBK i pod supervizijom CBK-a. Bez obzira na gore navedeno, ukoliko CBK utvrdi, uključujući i tokom te likvidacije, da banka ne osigurava pravilnu likvidaciju ili ona ne postupa u skladu sa ovim zakonom ili sa bilo kojom instrukcijom izdatom od strane CBK-a, odredbe za imenovanje izvršioca stečaja na osnovu ovog poglavlja će se primenjivati deo XI ovog zakona.

DEO XII. OSTALE ODREDBE

Član 79

Saradnja sa drugim supervizorima

1. CBK može razmenjivati informacije o supervizionim stvarima sa finansijskim supervizionim organima na Kosovu i u drugim zemljama. Razmena takvih informacija može uključivati poverljive informacije, ukoliko je CBK utvrdila da će informacija biti iskorišćena za supervizione svrhe i da će biti predmet poverljivog tretmana koji je sličan onome što bi CBK zahtevala.
2. Da bi se olakšalo ispunjenje supervizionih odgovornosti, CBK može sklopiti memorandum o razumevanju sa drugim finansijskim supervizionim organima u vezi medjusobne asistencije i saradnje, koji mogu pokrivati bilo koje stvari o kojima su se sporazumeli CBK i drugi finansijski supervizioni organ a u vezi sa podelom informacija i drugim oblicima saradnje i asistencije.

Član 80 Tajnost

1. Direktori i menadžeri, radnici i agenti, sadašnji i raniji, jedne banke čuvaju tajnost i ne koriste ga za ličnu korist ili korist drugih, osim banke u kojoj služe ili su služili, ne dozvoljavaju da se egzaminiraju od drugih, niti otkrivaju neku ne javnu informaciju koju su dobili tokom njihove službe u banci. Ove informacije se mogu otkriti samo CBK-u, uključujući njene inspektore i egzaminere određene od nje, spoljnim revizorima banke, sudskim autoritetima, postupajući po nalogu suda u krivičnim slučajevima, kako je zakonom predviđeno, nadzornim autoritetima strane banke i onda kada se takvo otkrivanje traži za zaštitu interese banke u jednom sudskom procesu.
2. Bilo koja neobjavljena informacija osigurana od CBK-a od banke i bilo koja neobjavljena informacija dobijena u CBK-u od strane bilo kojeg regulatornog ili supervizionog organa radi izvršenja CBK odgovornosti u skladu sa ovim zakonom će biti predmet uslova Zakona o centralnoj banci i može biti obelodanjena van Centralne Banke samo u skladu sa tim zakonom.

Član 81 Ovlašćenje za traženje informacija od treće strane

1. Kada postoji opravdani razlozi da se sumnja da se desio ili se dešava prekršaj ovog zakona ili odredaba koje iz njega proizilaze, CBK može zatražiti od bilo koje osobe da da zatraženu informaciju radi pojašnjenja situacije, i može takodje izvršiti direktnu verifikaciju na mestu na kojem se taj prekršaj dogodio ili se očigledno dešava, ili gde sumnja da se mogu naći dokazi koji bi osvetlili sumnjivi prekršaj.
2. Tokom izvršavanja ispitivanja u skladu sa stavom 1. ovog člana gde se sumnja da je prekršaj vršenje neovlašćenih bankarskih aktivnosti ili uzimanje depozita, CBK može zapleniti bilo koja dokumenta ili vrednosti koje mogu činiti objekat, instrument ili procedure prekršaja ili koji se smatraju potrebnim za ispitivanje.
3. Policija će osigurati bilo kakvu asistenciju koju CBK zatraži prilikom vršenja ispitivanja u skladu sa ovim članom.

Član 82 Civilne kazne

1. Ozbiljni prekršaji banaka: Kazna od pedeset hiljada (50.000) evra do jedan milion (1.000.000) evra će biti izrečena za banku zbog sledećih prekršaja:
  - 1.1. neuspeh održavanja regulativnog kapitala i zahteva o kapitalu u skladu sa članom 15 i članom 16 ovog zakona.
  - 1.2. distribucija prihoda ili dividende u suprotnosti sa zabranama iz člana 18 ovog zakona;
  - 1.3. neuspeh prilikom održavanja zahteva o likvidnosti u skladu sa članom 19 ovog zakona;

- 1.4. neuspeh prilikom organizacije unutrašnje revizije u skladu sa članom 32 ovog zakona;
  - 1.5. neuspeh departamenta unutrašnje revizije da izradi izveštaje o unutrašnjoj reviziji ili njegov neuspeh da izradi takve izveštaje u skladu sa članom 32 ovog zakona;
  - 1.6. akvizicija akcija ili vlasništva od druge pravne osobe u suprotnosti sa članom 37 ovog zakona;
  - 1.7. obavljanje delatnosti koje nisu bankarske usluge, dodatne finansijske usluge ili bankarske usluge bez predhodnog ovlašćenja od strane CBK-a u skladu sa članom 44 ovog zakona;
  - 1.8. neuspeh održavanja maksimalnih ograničenja pri velikim izloženostima u skladu sa članom 46 ovog zakona;
  - 1.9. stupanje u transakciju sa povezanim osobama u suprotnosti sa članom 47 ovog zakona;
  - 1.10. neuspeh održavanja i razvijanja unutrašnjih politika i procedura u skladu sa članom 49 ovog zakona;
  - 1.11. neuspeh prilikom pripremanja i održavanja pismenih zapisa u skladu sa članom 51 ovog zakona;
  - 1.12. vodjenje računa i evidencija i priprema finansijskih izjava u suprotnosti sa članom 53 ovog zakona;
  - 1.13. propust da se objave finansijske izjave i revizovani godišnji izveštaj u roku od četiri meseca od kraja njene finansijske godine u skladu sa članom 56 ovog zakona;
  - 1.14. neuspeh prilikom izveštavanja u CBK u skladu sa članom 57 ovog zakona;
  - 1.15. neuspeh potpune saradnje sa inspektorima CBK-a u skladu sa članom 57.4 ovog zakona;
2. Prekršaji od strane viših menadzera ili člana odbora direktora: Kazna od jedne hiljade (1.000) evra do pedeset hiljada (50.000) evra će biti izrečena za sledeće prekršaje:
- 2.1. neuspeh prilikom osiguranja da banka radi u skladu sa pravilima i procedurama CBK-a;
  - 2.2. neuspeh prilikom uskladjivanja svojih dužnosti iz člana 28 i 30 ovog zakona;
  - 2.3. neuspeh prilikom uskladjivanja sa članom 28 ovog zakona;
3. Prekršaji od strane revizorskih firmi i ovlašćenih revizora: Kazna od hiljadu (1.000) do petdeset hiljada (50.000) evra će biti izrečena revizornoj firmi ili za sledeće prekršaje:
- 3.1. neuspeh prilikom izvršavanja revizije ili pripreme revizorskog izveštaja u vremenskom okviru na osnovu člana 54 ovog zakona;
  - 3.2. neuspeh prilikom momentalnog obaveštavanja Upravnog odbora o činjenicama i okolnostima iz člana 54. stav 1. podstav 3 ovog zakona.

Član 83 **Sprečavanje pranja novca**

1. Nijedna banka ili finansijska institucija ne sme da sakriva, konvertuje ili prenosi gotov novac ili drugu imovinu, ako zna ili je trebalo da zna, da taj novac ili imovina potiču od kriminalne aktivnosti, niti da pomaže ili podstiče bilo koju osobu da sakrije ili maskira nezakonito poreklo bilo kog novca ili imovine.

2. Banke i finansijske institucije postupaju u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranje terorizma. CBK i Jedinica za Finansijsku Inteligenciau ostvaruju odnose saradnje u skladu sa zakonom na snazi.

Član 84 **Krivične kazne**

1. Osoba koja izvršava bankarske poslove bez dobijanja bankarske licence u skladu sa ovim zakonom je kriva za krivično delo i nakon presude može biti osudjena na kaznu zatvora do tri (3) godine, i novčanu kaznu do deset hiljada (10.000) evra, ili oba.

2. Osoba koja svesno ili iz nehata pruži lažne informacije u vezi sa prijavom za licencu ili dozvolu, aplikacijom za odobrenja akvizicije interesa u banci, ili izveštaj zatražen od strane CBK u skladu sa ovim zakonom je kriva za krivično delo i nakon presude može biti osudjena na kaznu zatvora do tri (3) godine, i novčanu kaznu do deset hiljada (10.000) evra, ili oba.

Član 85 **Uredbe i naredbe CBK-a**

1. CBK će imati ovlašćenja da izdaje takva pravila, naredbe ili upute i da preduzima takve druge mere koje smatra neophodnim ili preporučljivim u smislu davanja efekta namerama ovog zakona.

2. CBK će objaviti svoja pravila i naredbe, koje će stupiti na snagu na dan tog objavljivanja, ili nekog kasnijeg datuma kako to bude određeno u datom pravilu ili naredbi.

Član 86 **Tarife**

1. CBK može odrediti proviziju za procesuiranje zahteva za licenc ili dozvolu, izdavanje licence ili dozvole kao i za posedovanje licence ili dozvole. Sve te provizije će biti nepovratne.

2. CBK će bankama naplaćivati proviziju za svoje supervizone i regulacione usluge da bi smanjila svoje direktne ili indirektno troškove koji proisteknu tokom pružanja takvih usluga. Provizija će se procenjivati prema bankama u odnosu na iznos njihovih sredstava ili na bazi bilo kojih vanrednih troškova koje CBK ili njeni agenti budu imali u vezi sa svojim nadzornim aktivnostima u pojedinoj banci. Banke su obavezne da plate proviziju u roku od deset dana od dana dostavljanja izveštaja od strane CBK-a.

Član 87 **Sudski pregled**

1. Konačne naredbe i odluke CBK-a ili njenih agenata, uključujući bilo kojeg CBK imenovanog službenog administratora ili izvršioca stečaja, u skladu sa ovim zakonom će biti predmet sudskog pregleda na sudu, ili arbitražnom sudu samo kako je predviđeno u Zakonu o Centralnoj Banci.

2. Zahtevi Zakona o centralnoj banci za obeštećenje članova organa koji donose odluke u Centralnoj banci ili njihovog osoblja, ili agenta centralne banke obuhvata i naknadu troškova koji su se desili prilikom odbrane pravnih mera predstavljenih protiv tih osoba u vezi sa sprovođenjem ili navodnim sprovođenjem službenih dužnosti u okviru njegovog radnog odnosa ili angažovanja u skladu sa ovim zakonom.

Član 88 **Interpretacija**

1. Naslovi u članovima u ovom zakonu treba da se koriste samo zbog pogodnosti i oni nisu deo i nisu predviđeni da regulišu, ograničavaju ili potpomažu sastavljanje bilo kog termina ili odredbe.

2. Termini koji su upotrebljavani za povezivanje ili odvajanje u ovom zakonu se mogu čitati i obrnutim redom, kad god je takva promena neophodna da se istakne očigledna namera date odredbe.

3. Reči koje su navedene u jednini u ovom zakonu se mogu tumačiti u množini i obrnuto kad god je takva promena neophodna da se istakne očigledna namera date odredbe.

DEO XIII TRANZICIONE I KRAJNJE ODREDBE

Član 89 Tranzicione odredbe

Bilo kojoj postojećoj banci koja je već licencirana od CBK-a je dozvoljeno da nastavi sa svojim operacijama pod njenom trenutnom licencom. Međutim, sve banke moraju ispuniti zahteve ovog zakona, zajedno sa bilo kojim CBK odredbom ili naredbom koja je na snazi u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

POGLAVLJE II MIKROFINANSIJSKE INSTITUCIJE I NEBANKARSKE FINANSIJSKE INSTITUCIJE

DEO XIV OPŠTE ODREDBE

Ovo poglavlje se odnosi na operacije Mikrofinansijskih institucija i NBFi-a na Kosovu kao što je definisano sadašnjim zakonom i pruža pravni okvir za njihovo registrovanje, superviziju i regulisanje.

Član 90 Definicije

Za srhu ovog poglavlja, sledeći termini će imati sledeće značenje:

Kapital ili **akcijski kapital** - je neto imovina ili novčana sredstva mikrofinansijske institucije koja predstavljaju razliku između njene aktive i pasive u skladu sa bilansom stanja u kom su računi prikazani primenom međunarodnih računovodstvenih standarda ili drugih pouzdanih računovodstvenih načela, i uključuje, ukoliko je ta mikrofinansijska institucija filijala mikrofinansijske institucije koja ima dozvolu za rad u drugoj zemlji, depozit ekvivalentan kapitalu.

Donacijski Kapital - znači fondovi kapitala koji su obezbeđeni od donatora kao poklon ili donacija.

Kredit - je bilo koja isplata ili obaveza isplate novca u zamenu za pravo na povraćaj isplaćenog a neotplaćenog iznosa potraživanja i sa ili bez isplate kamate ili drugih troškova vezanih za taj iznos, svako produženje roka za naplatu odgovarajućeg duga;

Ograničenje kredita - znači kredit od mikrofinansijske institucije sa najvišom sumom glavnice od dvadesetpet hiljada (25,000) evra za jedan pravni entitet i grupno povezana entitete; i za osobu to znači da maksimalna suma servisiranja godišnjeg debita, uključujući glavnice i interes, za sve kredite nemože preći dvadesetpet procenata (25%) ukupnog godišnjeg prihoda individualne osobe.

Domaćinstvo sa niskim prigodima - znači domaćinstvo sa godišnjim bruto prihodom koji je jednak ili je manji od jedan i po puta iznosa godišnjeg bruto prihoda pojedinca koji ne podleže oporezivanju na osnovu Poeske uprave ministarstva za finansije i ekonomiju;

Pojedinac sa niskim prihodima - je pojedinac sa godišnjim bruto prihodom koji je jednak ili manji od iznosa godišnjeg bruto prihoda pojedinca koji ne podleže oporezivanju saglasno propisima Poreske uprave Ministarstva ekonomije i finansija;

NVO Mikrofinansijska institucija - je mikrofinansijska institucija koja je registrovana u CBK kao nevladina organizacija koja ima dobrotvorne svrhe kao svojomisiju. NVO Mikrofinansijskoj instituciji nije dozvoljeno da prodaje ili transferiše svoj posao, pripajanje, ili promena njene strukture, niti joj je dozvoljeno da distribuiše i na bilo koji način isplaćuje profit, višak kapitala, dividende, ili bilo koje od njenih sredstava, osim u skladu sa ovim zakonom.

MSFI - znači Medjunarodni standardi finansijskog izveštavanja koji su zasnovani na medjunarodnim standardima računovodstva, interpretaciji, i Okviru koji je usvojen od Medjunarodnog odbora o standardima računovodstva.

Višak kapitala - znači akumulirana sredstva koja proizilaze iz aktivnosti i operacija Mikrofinansijske institucije.

Sve definicije navede u Poglavlju Jedan ovog zakona se primenjuju takodje i na ovo poglavlje.

Član 91 Zabrane

1. Nijedna osoba ne može da se uključi u posao Mikrofinansijske institucije ili NBF1 bez predhodne registracije kod CBK-a na osnovu odredbi ovog zakona, i ukoliko nije tokom celog vremena u skladu sa ovim zakonom i sa svim pravilnicima i naredabma izdatim od CBK-a koje sun a snazi.

2. Nijednoj mikrofinansijskoj instituciji ili NBF1 osnovanoj van Kosova nije dozvoljeno direktno ili indirektno bavljenje bilo kojim finansijskim aktivnostima na Kosovu, osim ako je ta aktivnost preduzeta preko filijale ili podružnice koja je propisno registrovana kod CBK-a, i koja je u skladu sa zahtevima ovog zakona i CBK-a.

3. Nijedna mikrofinansijska institucija ili NBF1 ne sme u svom imenu da koristi reč "banka", ili bilo koju izvedenicu od reči "banka", u svom naslovu ili bilo koju drugu reč kojom bi bila stvorena pogrešna predstava o njenim finansijskim poslovima, njenom finansijskom stanju, pravnom statusu ili povezanosti sa vladinim ili međunarodnim institucijama.

4. Nijednoj postojećoj mikrofinansijskoj instituciji neće biti dozvoljeno da nastavi svoj rad dok ne podnese zahtev za novu registraciju na osnovu ove uredbe u periodu od tri meseca od stupanja na snagu ovog zakona.

5. NBF1-ma koje su već licencirane od CBK-a je dozvoljeno da nastave sa njihovim operacijama na osnovu njihovih već postojećih licenci.

6. Nijedna mikrofinansijska institucija se neće uključiti u prikupljanje depozita bez predhodnog, posebnog pismenog odobrenja od CBK-a, i nemože se uključiti u prikupljanje depozita koji prelaze pedeset posto (50%) njenog viška kapitala ili ukupno stodvadesetpet hiljada (125,000) evra, koje god je manje.

7. NBF1 se nemogu uključiti u uzimanje bilo kakvih depozita.

DEO XV REGISTRACIJA MIKROFINANSIJSKIH INSTITUCIJA I NEBANKARSKIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

Član 92

Registracija i nadzor mikrofinansijskih institucija i NBFi

1. Svi pravni entiteti koji žele da radi bilo kao NVO Mikrofinansijska institucija ili kao akcionarsko društvo mikrofinansijska institucija moraju prvo biti registrovani u ministarstvu trgovine i industrije. Dokaz o ovoj registraciji sa ministarstvom trgovine i industrije mora biti predstavljen CBK-u i nakon toga sve mikrofinansijske institucije će biti registrovane u CBK. Odredbe navedene u DELU II, članovi 7-14 ovog zakona će se primenjivati na registraciju mikrofinansijskih institucija.
2. Nakon primanja prijave za registraciju, CBK će pregledati podnesene informacije i kada utvrdi da su informacije kompletne obavestiće o tome pismeno aplikanta. CBK će izdati pravilo u vezi sa formatom i navešće informacije koje su potrebne prilikom podnošenja aplikacije za registraciju.
3. Sve NBFi moraju biti regulisane u CBK-u. CBK će izdati pravilo u vezi sa formatom i navešće informacije koje se zahtevaju za svaku vrstu NBFi-a.
4. Najkasnije 90 dana nakon što je aplikant obavešten od strane CBK-a da je prijava za registraciju kompletna, CBK će izdati odluku kojom će odobriti ili odbiti registraciju. Medjusobnim sporazumom između CBK-a i aplikanta, odluka se može produžiti do 90 dana. Obaveštenje o odbijanju će navesti osnove po kojima je registracija odbijena.
5. Registracija mikrofinansijskih institucija ili NBFi-a će biti odobrena na neodređeno vreme i nemože se prenositi. Kada je registruje, mikrofinansijska institucija ili NBFi treba početi sa radom u roku od šest meseci od dana objavljivanja registracije. Ukoliko ne počne sa operacijama u tom roku, registracija će prestati da važi. Mikrofinansijska institucija ili NBFi se mogu ponovo prijaviti za registraciju.
6. Sve registrovane mikrofinansijske institucije i NBFi moraju biti navedene u registru finansijskih institucija koji će se održavati od CBK-a.
7. Sve mikrofinansijske institucije i NBFi će biti nadzirane i regulisane isključivo od CBK-a na osnovu odredbi ovog zakona.

DEO XVI

DOZVOLJENE AKTIVNOSTI

Član 93

Dozvoljene aktivnosti registrovanih mikrofinansijskih institucija

1. Glavna svrha registrovanih mikrofinansijskih institucija jeste da obezbede zajmove prevashodno domaćinstvima i pojedincima sa niskim prihodima i malim i srednjim preduzećima.
2. Maksimalan ukupan iznos neotplaćenih zajmova u korist bilo kojeg pojedinog lica ili u korist grupe povezanih lica ili strana ne sme da premaši ograničenja kredita ili iznose koje je propisala CBK. Maksimalan ukupan iznos neotplaćenih zajmova u korist jednog jedinog subjekta, ili bilo kojeg pojedinačnog preduzeća ili u korist grupe sa srodnim poslovnim interesom ili značajnim interesima ne sme da premaši ograničenje kredita .
3. Registrovane mikrofinansijske institucije mogu da obavljaju i sledeće poslove:
  - 3.1. pružanje usluga plaćanja u vezi sa zajmovima odobrenim klijentima;
  - 3.2. sticanje novčanih sredstava na osnovu bespovratne novčane pomoći ili pozajmljivanjem u svrhu davanja u zajam ili za ličnu upotrebu;
  - 3.3. pozajmljivanje od i polaganje novčanih sredstava u tržišta i institucije koje odobri CBK, u cilju upravljanja njihovom likvidnošću;

3.4. davanje zajmova za finansiranje nabavke opreme; sticanje, posedovanje, uzimanje u zakup, iznajmljivanje, održavanje, prenos, prodaja ili otuđenje bilo koje pokretne ili nepokretne imovine koju koriste u obavljanju svojih poslova;

3.5. pružanje finansijske, tehničke i profesionalne pomoći i obuke svojim klijentima ili pomoć klijentima da dobiju usluge u tim oblastima;

3.6. Mikrofinansijske institucije se takođe mogu uključiti u bilo koje druge aktivnosti koje CBK može odrediti pravilom ili naredbom;

3.7. CBK može takođe zabraniti ili ograničiti bilo koji registrovanu mikrofinansijsku instituciju od uključivanja u bilo koje odobrene aktivnosti koje su navedene u članu 80 ovog zakona. U tom slučaju, CBK će pismeno navesti razloge za svoju odluku.

Član 94

Dozvoljene aktivnosti registrovanih NBFI-a

1. Glavna svrha NBFI-a je da produžava kredite, stupa u sporazume o kreditu ili lizingu; otpisuje, ili razmenjuje obveznice; radi kao investiciona kompanija, ili investicioni savetnik; ili da pruža druge finansijske usluge kao što su strana razmena/promena novca; kreditne kartice; faktoring; ili garancije; ili da obezbeđuje druge finansijske savetne, usluge obuke ili transakcione usluge.

2. Kao deo njenih svrha NBFI-e se mogu takođe uključiti u sledeće aktivnosti:

2.1. pružanje usluga ograničenog plaćanja u vezi sa kreditima odobrenim klijentima;

2.2. sticanje novčanih sredstava na osnovu bespovratne novčanepomoći ili pozajmljivanjem u svrhu davanja u zajam ili za ličnu upotrebu;

2.3. pozajmljivanje od i polaganje novčanih sredstava u tržišta i institucije koje odobri CBK, u cilju upravljanja njihovom likvidnošću;

2.4. davanje zajmova za finansiranje nabavke opreme

2.5. sticanje, posedovanje, uzimanje u zakup, iznajmljivanje, održavanje, prenos, prodaja ili otuđenje bilo koje pokretne ili nepokretne imovine koju koriste u obavljanju svojih poslova;

2.6. transfer i doznake novca, ili usluga plaćanja, o plaćanjima koja potiču iz ili van zemlje; i

2.7. pružanje finansijske, tehničke i profesionalne pomoći i obuke svojim klijentima ili pomoć klijentima da dobiju usluge u tim oblastima

3. Maksimalna suma kredita koje NBFI-a može isplatiti jednoj odobi ili pravnom entitetu nesme preći 20% tadašnjeg zakasnelog portfolio kredita.

4. NBFI se takođe može uključiti u druge finansijske aktivnosti kao što to može CBK odrediti pravilom ili naredbom.

5. CBK može takođe zabraniti ili ograničiti bilo koji NBFI od uključivanja u bilo koje odobrene aktivnosti koja je navedena u ovom članu ovog zakona. U tom slučaju, CBK će pismeno navesti razloge za svoju odluku.

DEO XVII.
ORGANIZACIJA, UPRAVLJANJE I ADMINISTRACIJA MIKROFINANSIJSKIH INSTITUCIJA I
NEBANKARSKIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

Član 95

Transakcije mikrofinansijskih institucija i NBFi koje zahtevaju predhodno odobrenje od CBK-a.

1. Sledeće transakcije mikrofinansijskih institucija ili NBFi-a zahtevaju predhodno odobrenje od CBK-a:

1.1. promena imena;

1.2. promena mesta;

1.3. prodaja ili transfer poslovanja drugom subjektu;

1.4. bilo koje spajanje ili pripajanje mikrofinansijske institucije ili NBFi-a;

1.5. ukoliko je mikrofinansijska institucija ili NBFi pravni entitet, sve transakcije i operacije vezane za njen uplaćeni kapital koje dovode do promene liste akcionara koji poseduju deset posto (10%) i više odstvo učešća kapitalu i/ili prava glasa u akcionarskom društvu;

1.6. NVO Mikrofinansijskoj instituciji nije dozvoljeno da proda ili da prenese svoje poslove, spajanje, lišavanje, ili druge promene u skukturi, misiji, ili vlasništvu, osim u skladu sa odredbama o dobrovoljnoj likvidaciji, stečaju, ili službenoj administraciji kao što je navedeno u ovom zakonu i uz pismeno odobrenje CBK-a;

1.7. NVO Mikrofinansijska institucija nije dozvoljeno da distribuiše ili na bilo koji način isplati profit, višak ili druga sredstva, obaveze ili kapital osim u skladu sa ovim zakonom i uz pismeno odobrenje od CBK-a.

1.8. Mikro-finansijske institucije, kao akcionarska društva, ne mogu da **raspodele** dividendu bez prethodnog usvajanja od strane CBK-a.

Član 96

Upravljanje mikrofinansijskim institucijama i NBFi

Oslovima mikrofinansijske institucije i NBFi upravlja se i rukovodi prema uputstvima njenih izvršnih organa u saglasnosti sa ovim zakonom i pravim statusom institucije. Delatnosti mikrofinansijske institucije i NBFi se izvršavaju u skladu sa prihvaćenim načelima dobrog upravljanja koja obezbeđuju da se poslovanje institucije odvija na siguran i pouzdan način.

Mikrofinansijska institucija ili NBFi se mora pridržavati svih propisa i važećih pravila koje donese CBK.

Član 97

Upravni odbor mikrofinansijskih institucija i NBFi-a

1. Mikro-finansijske institucije, i ne bankarske finansijske institucije, osim kada se utvrđuje drugačije od strane CBK-a, administriraju se od strane borda direktora koji se imenuje od strane osnivača, akcionara ili vlasnika, i koji je sastavljen od neparnog broja, ali ne manje od tri (3) članova, od kojih većina moraju biti nezavisni i ne izvršni. Svi članovi Upravnog odbora moraju da budu "podobni i merodavni", sa dobrom reputacijom, i da ispunjavaju kriterijume koje je CBK ustanovila u vezi sa kvalifikacijama, iskustvom i integritetom članova Upravnog odbora. Pre preuzimanja svojih dužnosti, članovi Upravnog odbora ovlašćene mikrofinansijske institucije moraju da imaju pisanu saglasnost CBK-a.

2. Upravni odbor i njegovi članovi ne mogu da prenose svoje obaveze na druge.

3. Upravni odbor mora imenovati Izvršnog direktora i glavnog izvršnog službenika ili Glavnog menadžera na redovno sasvanim godišnjim sastancima. Upravni odbor se mora sastajati bar dva puta godišnje.

4. Svaka izmena u izvršnom organu ili generalnog menadžera, ili visoke menadžere i članove borda direktora, mora da se podnosi kod CBK-a za usvajanje.

Član 98 Komiteti

1. U svom upravljanju, organizaciji, administrativnim i kontrolnim poslovima, Upravni odbor ovlašćene mikrofinansijske institucije pomaže se od najmanje tri komiteta:

1.1. revizorske komisije u čijem se sastavu nalazi i kojom predsedava jedan član Upravnog odbora, najmanje jedan član revizorskog komiteta može biti spoljni ekspert u oblasti računovodstva ili revizije;

1.2. komitet za upravljanje rizikom; i

1.3. bilo koji drugi komitet koji se smatra potrebnim ili pogodnim.

2. Redovni sastanci komiteta se sazivaju na osnovu kalendara postavljenog od strane Upravnog odbora. Vanredni sastanci komiteta mogu biti sazvani od dva člana upravnog odbora ili od dva člana komiteta. Član upravnog odbora može raditi u nekoliko komiteta.

3. NBFi moraju imati najmanje jedan komitet koji izvršava ove dužnosti.

Član 99 Izvršni načelnik

Svakodnevni poslovi mikrofinansijske institucije ili NBFi odgovornost su glavnog izvršnog službenika ili generalnog menadžera ili drugog višeg menadžera kojeg imenuje Upravni odbor i koji Odboru podnosi izveštaje. To lice ne može istovremeno da bude i predsedavajući Upravnog odbora, ukoliko se to ne odobri od CBK-a. Ova osoba se mora predhodno podneti u CBK radi pregleda i odobrenja pre nego što se osoba imenuje. Promene osoba na ovoj poziciji se moraju unapred odobriti od CBK-a

Član 100 Tajnost

Direktori i menadžeri, radnici, sadašnji i prethodni agenti jedne mikro-finansijske institucije, ili ne bankarske finansijske institucije, drže u tajnosti i ne koriste za lični interes, ili u korist drugih, osim mikro-finansijske institucije ili ne bankarske finansijske institucije, u kojoj službe, ili su služili, ne dozvoljavaju da budu ekzaminirani od drugih, niti otkriju bilo koju ne javnu informaciju koju su dobili tokom njihovog službovanja u mikro-finansijske instituciji ili u ne bankarskoj finansijskoj instituciji. Ove informacije mogu da se obelodane samo za CBK, obuhvatajući njene inspektore i ekzaminere određene sa njene strane, sporne revizore mikro-finansijske institucije ili ne bankarske finansijske institucije, sudskim autoritetima, postupajući po nalogu suda za krivične slučajeve, kako se predviđa zakonom, autoritetima za bankarski nadzor stranih banaka, ako mikro-finansijske institucija ili ne bankarska finansijska institucija, i onda kada jedno takvo otkrivanje se zahteva radi zaštite interesa mikro-finansijskih institucija ili ne bankarske finansijskih institucija u jednom sudskom procesu.

DEO XVIII
PAZUMNI ZAHTEVI ZA MIKROFINANSIJSKE INSTITUCIJE I NEBANKARSKKE FINANSIJSKE
INSTITUCIJE

Član 101
Minimalni kapital

1. Minimalna suma uplaćenog kapitala za osnivanje i održavanje mikrofinansijske institucije ili NBF1 je dvestotine hiljada (200,000.00) evra, ili ona druga suma koja može biti određena pravilom izdatim od strane CBK-a. Isplaćena suma uplaćenog kapitala za NBF1 je u zavisnosti od odgovarajućih aktivnosti NBF1-a i biće određena od strane CBK-a u posebnoj odredbi.

2. Svi krediti koje mikrofinansijska institucija ili NBF1 odobri članovima svog Upravnog odbora; svom izvršnom direktoru ili glavnom izvršnom službeniku ili generalnom menadžeruu, onima koji poseduju značajan interes, onima koji su srodna lica ili srodne poslovne organizacije sa prethodno pomenutim će biti izveštjeni u CBK i biće oduzeti od uplaćenog kapitala kako bi se uspostavila usaglašenost sa pravilima i naredbama CBK-a.

DEO XIX.
RAČUNOVODSTVO, REVIZIJA I FINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE

Član 102
Računovodstveni u finansijski izvodi i izveštaji

1. Sve mikrofinansijske institucije i NBF1 održavaju račune i evidenciju, i pripremaju godišnje finansijske izveštaje, u kojima daju prikaz svojih delatnost i finansijskog stanja u skladu sa MSFI računovodstvenim standardima. Računi i evidencija moraju da prikazuju i poslovanje i finansijskostanje njihovih filijala, podružnica i afilijacija, i na individualnoj i na konsolidovanoj osnovi. Regulatorni izveštaji CBK-u moraju da budu pripremani na konsolidovanoj osnovi, sjedinjujući finansijske poslove svih poslovnica na Kosovu.

2. Računovodstveni i finansijski izveštaji moraju da budu u onoj formi i da sadrže one detalje koji su u skladu sa MSFI računovodstvenim standardima ili sa onim računovodstvenim standardima koje propiše CBK

3. Od svih mikrofinansijskih institucija i NBF1-a će biti zatraženo da pripreme i podnesu sve izve.taje i izvode koji su zatraženi od CBK-a, uključujući mesečne, kvartalne i godišnje izveštaje kredita i finansijske izvode, u skladu sa CBK formatom.

Član 103
Revizija

1. Sve mikrofinansijske institucije I NBF1 će imati godišnju reviziju u skladu sa MSFI računovodstvenim standardima koja će se izvršiti od revizione kompanije koja je ovlašćena z ate svrhe od CBK-a. Revizor mora biti unapred odobren od CBK-a.

2. CBK može zbog posebnih okolnosti, zatražiti naredbom ili pravilok da određena mikrofinansijska institucija ili NBF1 ima unutrašnjeg revizora. Revizor mora biti unapred odobren od CBK-a. Dužnosti unutrašnjeg revizora mogu biti određene pravilnikom ili naredbom CBK-a.

DEO XX
SUPERVIZIJA I KONTROLA SVIH MIKROFINANSIJSKIH INSTITUCIJA

Član 104
Supervizija i ispitivanje

Sve mikrofinansijske institucije i NBFi podležu inspekciji od strane islednika CBK-a ili izvršilaca koje imenuje CBK. Ti islednici mogu da budu i službena lica iz nadležstva druge zemlje koja je zadužena za brižljiv nadzor nad finansijskim poslovima u toj zemlji u slučaju kad je ta institucija filijala ili podružnica mikrofinansijske institucije ili NBFi koju nadzire regulatorni organ druge zemlje.

DEO XXI
PREKRŠAJI, KAZNE I POPRAVNE MERE

Član 105
Prekršaji, kazne i popravne mere

1. CBK može da preduzme jednu ili više sledećih radnji ili da nametne sledeće kazne mikrofinansijskoj instituciji ili NBFi ukoliko nakon utvrđivanja stanja zaključi da su mikrofinansijska institucija ili NBFi ili bilo koji od njenih viših menadzera ili direktora ili imalaca značajnog interesa u njoj prekršili bilo koju odredbu uredbe ili bilo koje pravilo ili naredbu CBK-a, ili da su se služili nepouzdanim i nezdravim praksama u poslovanju:

- 1.1. izda pismeno upozorenje;
- 1.2. zatraži od mikrofinansijske institucije ili NBFi da dostavi plan popravnih mera;
- 1.3. zaključi pismeni sporazum sa upravnim odborom kojim se obezbeđuje program popravnih mera;
- 1.4. nametne ograničenja i/ili postavi zabrane na aktivnosti i operacije mikrofinansijskih institucija ili NBFi;
- 1.5. izda pismene naredbe za prekid i izbegavanje takvih prekršaja i preduzimanje popravnih radnji;
- 1.6. izrekne novčane kazne mikrofinansijskoj instituciji, NBFi ili njenim višim menadzerima, direktorima, glavnim amcionarima ili onima koji imaju značajan interes u njoj, u sumi od sto (100) do hiljadu (1,000) evra za svaki dan u kom se prekršaj nastavi;
- 1.7. imenuje savetnika u mikrofinansijskoj instituciji ili NBFi;
- 1.8. privremeno suspenduje ili otpusti višeg menadzera ili njenog člana ili članove, upravni odbor ili njegovog člana ili članove;
- 1.9. određuje jednog privremenog administratora u mesto aktuelnog menadžmenta i borda direktora, i
- 1.10. povuče registraciju mikrofinansijske institucije ili NBFi u imenuje izvršioca stečaja u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 106

Suspenzija i otpuštanje osoba povezanih sa mikrofinansijskom institucijom ili nebankarskom finansijskom institucijom

1. Ukoliko CBK utvrdi da bilo koji director ili viši menadžer, izvršilac stečaja, zaposlenik ili imalac značajnog interesa u mikrofinansijskoj instituciji ili NBF1 voljno ili u više navrata prekršio ovu uredbu ili bilo koje pravilo ili naredbu čime je izazvan materijalni gubitak za mikrofinansijsku instituciju ili NBF1 ili ostvarena finansijska dobit za to lice ili se ono koristilo nepouzdanim i nezdravim poslovnim praksama i uporno nastavljalo sa istim prekršajima i praksama i nakon pismene opomene CBK-a, CBK može da izda naredbu koja sadrži bilo koju od sledećih mera:

1.1. zahtevanje razrešenja te osobe sa dužnosti koju ima u mikrofinansijskoj instituciji ili NBF1;

1.2. zabraniti toj osobi da radi ili da bude angažovana u bilo kojem poslovanju finansijske institucije za određeni period ili doživotno;

1.3. zabraniti toj osobi da neposredno ili posredno ostvaruje svoja glasačka prava u mikrofinansijskoj instituciji ili NBF1

1.4. Zahtevanje od osobe da otudji celokupan ili bilo koji deo svog vlasničkog interesa u mikrofinansijskoj instituciji ili NBF1 ili prestane da ima značajan interes u njoj; i može isto zatražiti da ta osoba nadoknadi gubitak mikrofinansijskoj instituciji ili NBF1, uključujući i razumnu normu interesa, koji je nastao zbog tih prekršaja.

DEO XXII

DOBROVOLJNA LIKVIDACIJA, PRINUDNA LIKVIDACIJA I SLUŽBENO ADMINISTRIRANJE

Član 107

Dobrovoljna likvidacija

Ukoliko osnivači, akcionari, direktori ili vlasnici mikrofinansijske institucije ili NBF1 žele da izvrše dobrovoljnu likvidaciju mikrofinansijske institucije ili NBF1, oni moraju da podnesu zahtev CBK-u za odobrenje dobrovoljne likvidacije, uz koji dostavljaju one informacije koje CBK može da zatraži. CBK vrši neophodnu proveru poslova mikrofinansijske institucije i NBF1 i ukoliko bude uverena da će interesi zajmoprimca ili interesi poverilaca biti zaštićeni na zadovoljavajući način može da da saglasnost za dobrovoljnu likvidaciju.

Član 108

Prinudna likvidacija

Ukoliko CBK utvrdi da je mikrofinansijska institucija ili NBF1 insolventna ili se može s razlogom očekivati da će postati insolventna, CBK može povući registraciju te mikrofinansijske institucije ili NBF1 i bez odlaganja će preuzeti upravljanje i kontrolu te mikrofinansijske institucije ili NBF1 preko izvršioca prinudne likvidacije imenovan od CBK. Ovaj postupak je poznat kao prinudna uprava i naredbe ovog zakona a pogotovo Dela XI će se primenjivati.

Član 109

Službena administracija

1. CBK može imenovati službenog administratora za mikrofinansijsku instituciju ili NBF1 u slučaju da se bilo koje osnove navedene u članu 60 ovog zakona pronadju. Nakon imenovanja službenog administratora, sve naredbe Dela X ovog zakona, će se primenjivati na službenog administratora mikrofinansijske institucije ili NBF1.

2. Nezavisno od gorenavednog, CBK može utvrditi da je mikrofinansijska institucija solventna ili je postala takva. U takvom slučaju, granice mandata za imenovanje administratora utdjenog u članu 61

ovog zakona mogu biti produžene pismenom naredbom od strane CBK-a u cilju obezbedjenja adekvatnog vremena za redovnu prodaju ili drugog opredeljenja mikrofinansijske institucije.

Član 110

Tretiranje donaciskog kapitala i viška kapitala

1. U slučaju dobrovoljne likvidacije, prinudne likvidacije jedne mikro-finansijske institucije NVO, svaki preostali kapital darovan, ili suficit kapitala treba da se vraća početnim donatorima ili da se podeli s ciljem dobročinstva na Kosovu, što se može zatražiti od strane početnih donatora. U slučaju kada uputstva za sistematizaciju darovanog kapitala i suficita kapitala, ako ga ima, ne mogu se preuzeti nakon poverilačkih pokušaja u skladu sa odredbama ovog zakona, od strane zvaničnog administratora, likvidatora ili CBK-a, darovani kapital ili suficit kapitala biće podeljen s ciljevima dobročinstva, u skladu sa usvojenim planom od strane CBK-a.

2. Ni CBK, niti članovi organa odlučivanja pri CBK-u, ili lica vezana sa CBK-om, ne dozvoljava se da imaju posrednu ili neposrednu korist od nekog plana za raspodelu za dobročinstvo darovanog kapitala i suficita kapitala.

DEO XXIII

OSNIVANJE AKCIONARSKOG DRUŠTVA

Član 111.

Postupak

1. Svaka mikrofinansijska institucija NVO-a za registrovanje u Ministarstvu za trgovinu i industriju i u CBK-a, kao mikrofinansijska institucija akcionarsko društvo trebada sprovodi odredbe člana 110 i člana 112 ovog zakona za poklonjeni kapital. Svako korišćenje poklonjenog kapitala ili suficita kapitala podvrgava se utvrđivanju taksu od Poreske administracije Kosova. Dokaz saglasnosti sa Poreskom administracijom Kosova treba se predstaviti MTI ili njegovom nasledniku, kao deo registrovanja za akcionarsko društvo i takođe treba se predstaviti CBK-a. Za registrovanje kao akcionarsko društvo u Ministarstvu za trgovinu i industriju, registrovanju kao mikrofinansijska institucija NVO u CBK-a treba da prestane i novo registrovanje mikrofinansijskih institucija kao akcionarsko društvo treba se kompletirati i dostaviti CBK-a, u toku dve (2) nedelje.

2. Registrovanje kao mikrofinansijska institucija NVO ostaje na snazi do njegovog prestanka, ipak odgovornost je mikrofinansijske institucije da predstavi CBK-a zahtev za registrovanje mikrofinansijske institucije kao akcionarsko društvo.

3. Mikrofinansijska institucija takođe zahteva da informiše Ministarstvo za javnu administraciju u cilju ukidanja statusa za oslobađanje od taksu NVO-a.

DEO XXIV

KRITERIJUMI ZA INVESTICIJE U BANCIMA OD MIKROFINANSIJSKE INSTITUCIJE

Član 112

Postupak zahteva za bankarsku licencu

1. Mikrofinansijska institucija može da investira u imovini banke do maksimuma dvadesetpet posto (25%), deoničarskog kapitala te banke uz odobrenje KCB-a. Sve akcije u imovini trebaju se platiti u gotovom novcu iz suficita kapitala od strane mikrofinansijske institucije. Preostali deo od sedamdesetpet posto (75%) akcija imovine i akcionarskog društva banke trebaju biti od kvalifikovanog investitora.

2. Sve mikrofinansijke institucije kao akcionarsko društvo koje zahtevaju da investiraju u imovinu banke trebaju se pridržavati svim odredbama Poglavlja i ovog Zakona, kao i ostalim dodatnim zahtevima CBK-a i smatra ih opravdano povoljnim, kao što se predviđa članom 7 ovog Zakona .

3. Svi direktori i visoki menadžeri banke trebaju da ispunjavaju profesionalne i prihvatljive zahteve i da se usvajaju kao "povoljni i potrebni" od CBK-a. Ni u jednoj okolnosti direktor mikrofinansijske institucije ne može služiti kao direktor banke. Nijedno lice ne može biti ujedno i menadžer ili visoki menadžer mikrofinansijske institucije i banke .

4. U slučaju investicije banke u kojoj mikrofinansijska institucija ima interesa imovine, mikrofinansijka institucija ima sledeće opcije:

4.1. može da nastavi da vrši deletanost i da funkcioniše kao mikrofinansijka institucija prema odredbama ovog Zakona sa preostalim kapitalom i nastavak operacija kreditnih operacija, ili;

4.2. treba da vrati poklonjeni kapital, ako ga ima, početnim donatorima, ili treba da obezbedi da poklonjeni kapital se koristi za dobrovoljne namere na Kosovu, preko predavljanja plana raspodele koji se usvaja od CBK-a. Suficit preostalog kapitala, ako ga ima, takođe se treba iskoristiti za dobrovoljne namere preko predavljanja plana raspodele koji se usvaja od CBK-a. Svaki plan za usvojenu raspodelu od CBK-a treba da obezbedi da ni mikrofinansijka institucija ili njeni akcionari.

DEO XXV RAZNE ODREDBE

Član 113. Sprečavanje pranja novca

1. Nijedna mikrofinansijska institucija ili NBFi ne sme da taji, konvertuje ili prenosi gotovinu ili drugu imovinu, ukoliko je znala ili je trebalo da zna da ta gotovinom ili druga imovina potiče od kriminalnih radnji, ili da pomaže ili olakšava bilo kom licu da prećutkuje ili prikriva nezakonito poreklo bilo koje gotovine ili druge imovine.

2. Mikrofinansijske i ne finansijske bankarske institucije deluju u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma. Kosovska centralna banka i Jedinica finansijske inteligencije odvijaju odnose saradnje u skladu sa važećim zakonima.

3. Mikrofinansijske institucije i NBFi će se povinovati svim zakonima, odredbama, pravilima, instrukcijama, procedurama i naredbama u vezi sa sprečavanjem pranja novca i sprečavanjem finansiranja terorizma.

Član 114 Regulatorna i nadzorna ovlašćenja CBK-a

CBK ima ovlašćenje da donosi pravila, ili naredbe radi posećivanja kancelarija mikrofinansijskih institucija i NBFi u razumno vreme koje smatra odgovarajućim kako bi pregledala račune, knjige, dokumenta i ostalu evidenciju, i da preduzima ostale radnje koje smatra neophodnim ili uputnim u cilju ispunjenja svrhe ovog zakona ili naredbi koje su na osnovu nje izdate.

Član 115 Pravila, naredbe i instrukcije CBK-a; Naknade

1. CBK objavljuje svoja pravila i naredbe koje stupaju na snagu na dan objavljivanja ili kasnije na dan koji bude naznačen u taj podzakonski akt.

2. CBK naplaćuje naknadu mikrofinansijskim institucijama i NBFi za svoje nadzorne i regulatorne usluge kako bi izmirila svoje direktne i indirektno troškove ostvarene u pružanju tih usluga. Visina naknada procenjuje se u odnosu na mikrofinansijske institucije prema iznosu njihove aktive ili na osnovu vanrednih troškova koje CBK ili njeni zastupnici ostvare u vezi sa svojim nadzornim aktivnostima u odnosu na određenu mikrofinansijsku instituciju. Mikrofinansijska institucija je dužna da plati naknade u roku od deset dana od dana kad CBK predoči izveštaj. CBK naplaćuje naknade mikrofinansijskim institucijama za korišćenje registra kredita.

Član 116

Tranzicione provizije za mikrofinansijske institucije

1. Svaka postojeća mikrofinansijska institucija mora da ispunjava zahteve ovog zakona, kao i važeća pravila i naredbe CBK-a, u svim svojim poslovima, i mora da podnese zahtev za novu registraciju najkasnije tri (3) meseca od stupanja na snagu ovog izmenjenog zakona.

2. Nakon što se prijava podnese i registracija se završi na osnovu ovog Zakona sa CBK-om, mikrofinansijskom institucijom neće više upravljati ministarstvo javne administracije.

Član 117

Uticao na predhodne zakonske odredbe

Privremena misija administracije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) Odredba Br. 1999/21 od 15. novembra 1999.godine, UNMIK Odredba Br. 2008/28 od 28. maja 2008.godine, i bilo koje izmene i dopune suovim zamenjeni nakon stupanja na snagu ovog zakona. Bilo koje pravilo pod tim propisima će nastaviti biti na snazi, u onoj meri dok nisu u suprotnosti sa ovim zakonom ili dok se ne izmene ili ukinu od CBK-a.

Član 118

Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu 30 marta 2012.

Zakon br. 04/L-093
12. april 2012.god.

Zakon se objavljuje u službenom listu Republike Kosovo, na osnovu člana 80, stav 5. Ustava Republike Kosovo.